

ΕΠΙΣΤΗΜΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ

ΕΤΟΣ Ζ'.
ΑΡΙΘ. 79

Ερ Πειραιεὶ Ἰούλιος
1891

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΚΡΕΜΟΥ ΝΑΕΟΣ

(Συνέχεια ἴδε προηγούμε. φύλλον)

19. Ὀλυμπιάδας 77 χρ. 4. Ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὸ ὁ Κίμων ὑπέταξεν τοὺς Δόλοπας, οἱ ὅποιοι ἐλατοικοῦσαν εἰς τὴν νῆσον Σκυρον καταγινόμενοι μόνον εἰς τὴν πειρατείαν εἰ, ὅλον τὸ Αἰγαῖον· τοὺς ἔκαμεν αἰχμαλώτους καὶ ἔβαλεν ἐκεῖ μίαν ἀποικίαν Ἀθηναίων. Ἐταῖς τὸ Αἰγαῖον ἐλευθερώθη ἀπὸ αὐτοῦ τοὺς ἐνοχλητικούς βαρβάρους γείτονας. Ὁ Κίμων ἐφέρθη τοιοῦτοτρόπῃ πρὸς τὴν Σκυρον διὰ ἐκδίκησιν τοῦ θανάτου τοῦ Θεσείως, τοῦ ὁποίου τὰ κόκκαλα ἔφερον εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ὁ Θεμιστοκλῆς διατρέχωντας τὰς νήσους διὰ νὰ τὰς παιδεύσῃ, διότι εἶχαν βαστάξῃ τὸ μέρος τῶν Περσῶν, δὲν ἐπῆραξε τὴν Νάξον ἢ φοβούμενος τὴν δύναμιν τῆς, ἐπειδὴ οἱ Νάξιοι ἦτον δυνατοὶ καὶ καλὰ ἐφωδιασμένοι μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὴν διαφέντευσιν των, ἢ ἐπειδὴ δὲν τοὺς ἐνόμιζον τόσον πταίστας, ἀφ' οὗ ἦτον μάρτυς τοῦ πατριωτικοῦ των ζήλου εἰς τὴν Σαλαμῆνα καὶ εἶδε τὴν ἀνδρείαν των εἰς τὰς Πλαταιάς. Ὅμως τὸ μέρος εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν Ἀθηναίων, τὸ ὁποῖον ἤθελε νὰ τιμωρηθῇ ὁ λαὸς τῆς Νάξου, ὁ ὁποῖος εἶχεν κηρυχθῆ φανερά διὰ τοὺς Πέρσας, ὑπέρισχυσεν τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ὁ Κίμων ὁ υἱὸς τοῦ Μιλτιάδου ἐστάλη τέλος πάντων ἐκεῖ.

20. Ὀλυμπ. 78 χρ. 4. Ἡ πολιορκία ἦτο πολυκαιρινή καὶ

ἐβάσταξε περισσότερον ἀπὸ ἓνα χρόνον. Τέλος πάντων ἐκυριεύθη ἡ πόλις καὶ ὅλη ἡ νῆσος ὑπετάχθη. Ὁ Κίμων διὰ νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἐπανάστασιν καὶ νὰ ἐκδικηθῇ διὰ τὴν πολυκαιρινὴν ἀντίστασιν ὑπέρισε τοὺς κατοίκους ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ πρώτη πράξις τῆς ἐξουσίας, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐγγίξαν τὰ δικαιώματα τῶν συμμάχων. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν, ὅταν ὅλον τὸ βάρος τοῦ πολέμου τῆς Ἑλλάδος ἔπεσε κατὰ τῆς Ἀσίας, ἔπεσεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Πρέπει νὰ ἀναφέρῃ τινὰς τὴν ἄδειαν, ἡ ὁποία τοὺς ἐδόθη, νὰ ζητιμησούν ὅλας τὰς πολιτείας ἀναλόγως μὲ τὰ εἰσοδήματά των καὶ μὲ τὰ χρήματα καὶ μὲ τὰ καράβια τὰ ἀπαιτούμενα εἰς τὸ νὰ βατταζοῦν τὸν πόλεμον οἱ σύμμαχοι. Εἶχον συνεισφέρει ἕως τότε εἰς τὰ ἐξοδα τοῦ πολέμου· ὅμως δὲν ἦτο ἀκόμη λόγος διὰ μίαν ἀνάλογον ζητιμησίν. Ἐδιωρίσθη ἀπὸ τὸν Ἀριστείδην εἰς τετρακόσια ἐξήκοντα τάλαντα, τὰ ὁποῖα ἐβάληθησαν εἰς παρακαταθήκην εἰς τὴν Δῆλον εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλάκιον. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ μοιρασμὸς ἦτο τόσον δίκαιος, ὥστε ὅπου αὐτὸς ὁ καιρὸς ὠνομάσθη ὁ χρυσοῦς αἰὼν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ προνόμιον, τὸ ὁποῖον ἡ ὑπόληψις περὶ τῆς δικαιοσύνης τοῦ Ἀριστείδου εἶχε δώσει εἰς τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἐστερέωσε τελείως εἰς τὴν ἀνωτέραν ἐξουσίαν, τὴν ὁποίαν εἶχαν ἀρπάξῃ ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτας· ὅμως ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἦτον τότε τὸ σημεῖον τῆς ὑψώσεώς των, ἦτον μετὰ ταῦτα ἡ αἰτία τῆς πτώσεώς των. Αὐτὸς ὁ φόρος ἀνέβη εἰς 600 τάλαντα καὶ μετ' ὀλίγον εἰς 1000 χωρὶς νὰ εἰζεύρῃ τινὰς εἰς τί ἐξωδεύθησαν αὐταὶ αἱ μεγάλας ποσότητες.

Οἱ βάρβαροι εἶχαν διωχθῇ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα· ὅλα ἦταν ἤτυχα, ὅμως εἰς τὰς Ἀθήνας ἕνας μέγας λαὸς ἀργὸς καὶ μεθυσμένος ἀπὸ ταῖς εὐτυχίαις του ἔκαμε νὰ φοβηθοῦν οἱ σοφοὶ

τάς παραγὰς εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν, ἀνίσως δὲν ἐνασχολοῦνταν αὐτὸ τὸ πλῆθος τῶν ὀκνηρῶν. Ὁ Κίμων διὰ τὴν κάμη τὴν Ἑλλάδα νὰ ἀπολαύσῃ τὴν εὐτυχίαν τῆς ἔφερε τὸν πόλεμον μακρὰν καὶ ἐκέρδισεν δύο μεγάλας νίκας, εἰς τὴν ζηρὰν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, πλησίον εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα, ἕνα ποταμὸν τῆς Παμφυλίας. Ὅμως αἱ συνεχεῖς αὐταὶ ἐκστρατεῖαι ἀφάνιζον πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ καράβια, τὰ ὅποια ἔπρεπε νὰ ἀναπληρωθῶν με νέους στρατιώτας καὶ με νέα καράβια. Οἱ σύμμαχοι ἔπρεπε νὰ δώσουν τοὺς ἀναλόγους τῶν ὁμῶς αἱ νῆσοι πρὸ πάντων ἀγαποῦσαν καλλιώτερα νὰ καταγίνονται εἰς τὴν γεωργικὴν ἢ εἰς τὸ ἐμπόριον παρὰ νὰ ἔμβουν εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ ἔκαμον δυσκολίαν νὰ δώσουν τὸ ἀνήκον εἰς αὐτοὺς μερίδιον διὰ πολέμους, τοὺς ὁποίους δὲν ἐνόμιζον δι' ἀναγκάσιους. Περισσότεροι στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἐβίασαν εἰς αὐτὸ τὸ τέλος με μεγαλώταται τιμωρίας, δηλαδὴ εἰς χρηματικὰς ποινὰς. Αὐτὸ ἔκαμε μετ' ὀλίγον τὴν ἀνωτέραν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων μισητὴν ἀπὸ ὅλους καὶ τὸν ζυγὸν τῶν, ὅπου ἔγεινε καθε ἡμέραν βαρύτερος καὶ ἀνυπόφοτος. Ὁ Κίμων ἐπῆρεν ἕνα ἄλλον δρόμον· εὐχαριστεῖτο με ἕνα ἀριθμὸν χρημάτων, ὃ ὅποιοι ἐδόθη εἰς τόπον ἀνθρώπων, καὶ με ἄδεια καράβια, τὰ ὅποια ἀρμάτωσε με τοὺς ἀνθρώπους του· με αὐτὸ ἔκαμε πολεμικὸν καὶ ἐνασχολοῦσε πάντοτε ἕνα πλῆθος ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ἤθελαν εἶναι πρὸς βάρους τῶν Ἀθηναίων. Καὶ ἔκαμε τοὺς κατοίκους τῶν νήσων ἀνίκανους εἰς τὸ νὰ ἐπαναστατοῦν, ἀφῆνοντάς τους νὰ σαπήσωσιν εἰς τὴν πραγματείαν καὶ εἰς τὰς οἰκιακὰς υπηρεσίας μακριὰ ἀπὸ τὰ ὄπλα. Ὁ Περικλῆς ὑπερέβη αὐτὴν τὴν πολιτείαν καὶ μὴ ψηφῶντας τοὺς πολίτας, οἱ ὅποιοι ἐφοβοῦνταν τὸν πόλεμον, δὲν ἤθελε νὰ τοὺς δώσῃ λογαριασμὸν διὰ τὴν ἐξοδὸν τῶν μεγάλων ποσοτήτων, τὰς ὁποίας ἐλάμβανεν ἀπ' αὐτοὺς. Ἀφ' οὗ ἐκλείθη τέλος πάντων ἡ εἰρήνη με ἀπαγόρευσιν εἰς τοὺς Πέρσας νὰ μὴ ἔμβουν εἰς τὴν θάλασσαν με πολεμικὰ καράβια ἀπὸ τὴν Μαυρὴν θάλασσαν ἕως τὴν Φοινικὴν καὶ νὰ μὴ πλησιάσῃ εἰς τὰ παράλια τῆς Ἑλληνικῆς θαλάσσης περισσότερο ἀπὸ πλεῦσιμον μιᾶς ἡμέρας, ὃ Περικλῆς, —διὰ τὴν κάμη εἰς τὰς Ἀθήνας συναθροίζωντας ἐκεῖ, ὡσὰν εἰς τὴν πρωτεύουσαν πόλιν ὅλους τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ συμβουλευθῶν τί ἔπρεπε νὰ γένη με τοὺς ναοὺς, τοὺς ὁποίους οἱ Πέρσαι εἶχον καύση, καὶ ποῖαι θυσίαι ἔπρεπε νὰ προσφερθῶν εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Ἑλλάδος, —ἔστειλε δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἰς ὅλα τὰ μέρη εἰκοσι πρέσβεις, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀπεράση τὰ πενήκοντα χρόνια. Πέντε ἐξ αὐτῶν ἦλθον εἰς Νάξον, ὅστινες ἔπρεπε νὰ ἀπεράσουν τὴν Ἰωνίαν, τὴν Δωρίδα καὶ τὰς νήσους ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην ἕως τὴν Ρόδον. Ἡ ὑπόθεσις ὁμῶς δὲν εἶχε μίαν εὐτυχή ἔκβασιν διὰ τὴν ἀντίστασιν τῶν Σπαρτιατῶν καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων. Αἱ Ἀθηναὶ ἦτον γεμάται ἀπὸ πλῆθος ἀνθρώπων, ὅπου ἤρχονταν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη διὰ νὰ πάρουν μέρος εἰς τὰς ξεφαντώσεις καὶ εἰς τὴν δόξαν αὐ-

τῆς τῆς πόλεως· ἦτον ἀναγκάσιον ἀπὸ ἕνα μέρος νὰ ξεφαντωθῇ ὃ Περικλῆς ἔστειλε χιλίους ἀποίκους εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Θράκης καὶ πεντακοσίους εἰς τὴν Νάξον. Με αὐτὸ τὸ μέσον ἐλευθέρωσε τὴν πολιτείαν ἀπὸ ἕνα ἀνήσυχον πλῆθος, εὐκόλυνε τὴν προμήθεισιν τῶν τροφῶν καὶ ἐβεβαίωσε τὴν πίστιν ἐκείνων τῶν τύπων, ὅπου ἔστειλαν αὐτάς τὰς ἀποικίας. Ἦτο μ' ὅλον τοῦτο πάντοτε εἰς στενοχωρίαν διὰ τοὺς λογαριασμούς, ὅπου ἐζήτησαν ἀπ' αὐτὸν καὶ διὰ συμβουλῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου τοῦ ἀνεψιῦ του διὰ νὰ ποφύγῃ αὐτὴν τὴν πρᾶξιν ἐκήρυξε τὸν πόλεμον εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, διὰ τὸν ὅποιον ἔμεινε πρῶτος εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις. Ὅμως αὐτὸς ὁ πόλεμος, ὅπου ἐβάσταζεν εἰκοσὶν ἑπτὰ χρόνια, ἐτελείωσε με τὸν χαλασμὸν τῶν Ἀθηναίων.

21. Ὀλυμπ. 87 χρ. 2. Ὁ ἀκόλουθος χρόνος ἦτον ἀξιωμαθῆναι διὰ τὴν πανώλην, ἡ ὅποια ἐρχομένη ἀπὸ τὴν Αἰθιοπίαν καὶ ἐξαπλωμένη εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀφάνισε τὴν Ἀφρικὴν, τὴν Περσίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Σικελίαν, τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸ πάντων τὰς Ἀθήνας, ὅπου ἐξολόθρευσε ἀνάμεσα εἰς ἄλλους τὴν οἰκογένειαν τοῦ Περικλέους καὶ τὸ ὕστατον αὐτὸν τὸν ἴδιον. Εἰς μίαν τὴν ὅσον γενικὴν πυρκαϊάν εἶναι πολὺ ἀπίθανον, ὅτι ἡ Νάξος δὲν εἶχε μέρος.

22. Ὀλυμπιάδος 91. Οἱ Νάξιοι εἶχον εἰς τὴν Δῆλον ἕνα μέγα ἄγαλμα ὃ Νικίας ὃ Ἀθηναῖος εἶχε καὶ αὐτὸς ἀφιερῶση πολλὰ πλησίον εἰς τῶν Ναξίων τὸ ἄγαλμα μίαν μεγάλην φοινίκα (χουρμαδιάν) κατεσκευασμένην ἀπὸ μέταλλον, ἡ ὅποια ἐρρίπη κατὰ γῆς ἀπὸ τὸν ἄνεμον καὶ ἐπεσεν ἐπάνω εἰς τὸ αὐτὸ ἄγαλμα τῶν Ναξίων καὶ τὸ ἐσύντριψεν. Ὁ Δασεὶ εἰς τὰς παρατηρήσεις του εἰς τὸν Νικίαν τοῦ Πλουτάρχου λέγει ὅτι οἱ ὀδοῖποροι ἐξεσκέπασαν ἕνα κομμάτι μάρμαρον, ὅπου ἐχρησίμευεν ὡς βᾶσις εἰς τὸ αὐτὸ ἄγαλμα, καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον μάρμαρον ἦτον ἡ ἐπιγραφή ΝΑΞΙΟΙ ΑΠΟΛΛΩΝΙ.

Μ' ὅλον ὅτι ὁ πόλεμος τῆς Πελοποννήσου ἐπεκρατοῦσε πάντοτε, οἱ Ἀθηναῖοι ἐποφορέθησαν ἀκόμη διὰ τὰς κακὰς συμβουλάς τοῦ Ἀλκιβιάδου, με ἐκείνον τῆς Σικελίας, ὃ ὅποιος τοὺς ἦτον ὀλέθριος (Ὀλυμπ. 91 χρ. 4.) διὰ τὸν τέλειον ἀφανισμόν τῶν στρατηγῶν τῶν, τοῦ Νικίου καὶ τοῦ Δημοσθένους. Εὐρέθησαν ἔξαφνα χωρὶς στρατιώτας, χωρὶς στόλον, χωρὶς χρήματα εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον καὶ τὸ τελευταῖον χωρὶς ἐλπίδα διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς δυνάμεώς των. Αὐτὸ ἦτο ὡσὰν ἕνα σημεῖον δεδομένον εἰς τοὺς συμμάχους τῶν Ἀθηναίων διὰ νὰ παραιτήσῃ αὐτὴν καὶ νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὸ μέρος τῶν Λακεδαιμονίων· ξεχωριστὰ οἱ λαοὶ τῆς Εὐβοίας, τῆς Χίου, τῆς Λέσθου καὶ τῆς Κυζίκου καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἐμήνυσαν εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους ὅτι ἦτον ἔτοιμοι νὰ παραιτήσῃ τὸ μέρος τῶν Ἀθηναίων, ἀνίσως ἤθελαν τοὺς δεχθῆναι ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισίν των.

Ὁ Ἀλκιβιάδης ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὃ ὅποιος διὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰς καταστροφὰς τῶν Ἀθηναίων, εἶχε τραβηχθῆ

εἰς τὴν Σπάρτην, ἔκαμε με τοὺς στρατηγοὺς τῶν Λακεδαιμονίων ἀρκετὰς δυνατὰς πληγὰς εἰς τοὺς Ἀθηναίους, διότι ἀπερνώντας εἰς τὴν Ἀσίαν εἶχαν ἀποσπάσῃ σχεδὸν ὅλην τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν συμμαχίαν των. Ἡ Νάξος ὁμῶς καὶ αἱ λοιπαὶ νῆσοι, ἐξαιρουμένης τῆς Εὐβοίας τῆς Χίου καὶ τῆς Λέσθου, ἔμειναν στερεαὶ εἰς τὸ μέρος τῶν Ἀθηναίων, εἰς τὸ ὅποιον χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐσυνείσφεραν πολὺ ἢ ἀποικία, τὴν ὅποιαν ὃ Περικλῆς εἶχε στείλῃ ἐκεῖ. Ὁ Ἀλκιβιάδης εἰς τὸν ὀλίγον καιρὸν, τὸν ὅποιον διέτριψεν εἰς τὴν Σπάρτην, ὄντας παραχοπιὸς καὶ ταλμηρὸς, εἶχεν ἀποκτήσῃ ἐχθροὺς καὶ πρὸ πάντων τὸν Ἄγιν τὸν βασιλέα, τοῦ ὁποίου τὴν γυναῖκα Τιμαίαν εἶχε διαφθεῖρη. Ἐδόθη λοιπὸν διάταγμα νὰ θανατωθῇ ὁμῶς εἰδοποιηθεὶς περὶ τούτου ἐφυγεν εἰς τὸν Τισσαφέρην, τὸ ὅποιον ἐκατόρθωσε μίαν εὐτυχή καταστροφὴν διὰ τοὺς Ἀθηναίους.

Αὐτοὶ εἶχαν ξανακτήσῃ ἕνα στόλον, ὃ ὅποιος ἀπὸ τὴν Σάμον, ὅπου ἦτον κύριος, μετακυρίευσεν μερικὰς πολιτείας τῶν ἀποστατῶν καὶ ἐδιαφύλαξεν ἐκεῖνον, τὸ ὅποιον τοὺς εἶχεν ἀπομείνη ἀγκαλὰ με κόπον· ὁμῶς αἱ ἴδιαι αἱ Ἀθηναὶ ἦσαν εἰς σύγχυσιν κανένας δὲν ἦτο ἕξιος νὰ πάρῃ τὸν τόπον τοῦ Περικλέους καὶ νὰ ἐξουσιάσῃ μόνος. Εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς τὴν ἀρχὴν ἡ διοίκησις εἰς πέντε χιλιάδας, αἱ ὅποια ὕστατον ἀφαίρεσαν καὶ ἔγειναν μόνον τετρακόσιοι. Αὐτὸ τὸ εἶδος ὀλιγαρχίας δὲν ἄρσεν ἀπὸ φόβον μήπως νὰ ὁμοιάσῃ με τοὺς Σπαρτιάταις κηρυγμένους διὰ τὴν ὀλιγαρχίαν. Ἀκολούθησαν παραχαί καὶ περισσότεροι τοῦ ἐναντίου μέρους παρὰ εἰς τοὺς τετρακοσίους ἐσκοτώθησαν. Ἡ ναυτικὴ δύναμις, ὅπου ἦτο εἰς τὴν Σάμον, ἀκούωντας αὐτάς τὰς εἰδήσεις ἐφώναξεν ὀπίσω τὸν Ἀλκιβιάδην φευγᾶτον πλησίον εἰς τὸν Τισσαφέρην τὸν στρατηγὸν τῶν Περσῶν καὶ ὀνομάζωντάς τον ναύαρχον ἤθελε νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν Πειραιᾶ τὸν λιμένα τῶν Ἀθηναίων, διὰ νὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τετρακοσίους τυράννους. Μ' ὅλον ὅπου ὃ Ἀλκιβιάδης ἐγνώριζε τὴν ὑποχρέωσιν, ὅπου τοὺς εἶχε, δὲν ἐνέδωκεν εἰς αὐτοὺς, ἀλλὰ τοὺς εἰρήνευσε καὶ τοὺς ἐβάσταζεν εἰς τὴν Σάμον. Αὐτὴ ἡ τέχνη ἐγλύτωσε τὰς Ἀθήνας, διότι εἰς ἤθελεν ὑπάγῃ ἐκεῖ, ἤθελεν ἀφήσῃ εἰς τοὺς Λακεδαιμονίους ὅλην τὴν Ἰωνίαν, τὸν Ἑλλήσποντον καὶ τὰς νήσους, τὰς ὁποίας αὐτοὶ ἐκυρίευσαν χωρὶς πόλεμον, καὶ αὐτὸς ὃ στόλος φθάνων εἰς τὰς Ἀθήνας ἤθελε τὰς πλημμυρῆσαι με τὸ αἷμα τῶν πολιτῶν των εἰς καιρὸν, ὅπου με ἐκείνον τὸν τρόπον ὅσα ἦσαν ἀκόμη τῶν Ἀθηναίων ἐδιαφύλαχθησαν καὶ ἀκολούθως ἡ Νάξος με τὰς ἄλλας νήσους.

Ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὰ τὰ συμβεβηκότα ὃ Θρασύβουλος καὶ ὃ Θράσυλλος στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐφυγαν ἀπὸ τὴν Σάμον διὰ τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ὤρμησαν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας· ἡ μάχη ἦτο ἀμφίβολος ἕως ὅπου ὃ Ἀλκιβιάδης φθάνωντας με δεκαοκτὼ καράβια ἀπεφάσισε τὴν νίκην διὰ τοὺς Ἀθηναίους. Τὸν ἀκόλουθον χρόνον ἐνωμένοι με τὸν Θραμμένην ἕνα ἄλλον στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἐπῆγαν διὰ νὰ καμουν

ὄρμη ἐπάνω εἰς τὸν στόλον τῆς Σπάρτης με ὀγδοήκοντα ἔξ καράβια καὶ τὸν ἐνίκησαν εἰς τὴν Κυζίκον. Σεμβαρκάρωντας τὰ στρατεύματα ἐκτύπησαν ἐκ δευτέρου τοὺς Σπαρτιάτας, οἱ ὅποιοι ἔχασαν τὸν Μίνδαρον τὸν στρατηγὸν των, ἀφῶ ἔχασαν εἰς τὴν πρώτην μάχην ἐκ τελείου τὸν στόλον των. Ἡ Κυζίκος ἐκυριεύθη ὁμοίως με ἄσάλο ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἐδιώχθησαν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον καὶ ἀπὸ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ὅπου εἶχαν μόνον τὴν Θήραν¹¹, ἀφ' οὗ ἡ Μήλος εἶχε κυριεύθῃ ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους.

Εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν δὲν εἶνε λόγος διὰ τὴν Νάξον· καὶ φαίνεται ὅτι διὰ τὸν ἀφανισμόν τῶν Περσῶν εἰς τὴν πρώτην των ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ Δατεις, καὶ ἀκόμη περισσότερο διὰ τὴν ζημίαν, τὴν ὅποιαν ἔπαθεν ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Κίμωνος, αὐτὴ ἡ νῆσος εἶχεν χάσῃ τὴν λαμπρὰν δόξαν, τὴν ὅποιαν εἶχε προηγήτερα· ὁμῶς ἡ διήγησις αὐτῶν τῶν συμβάντων εἶναι μ' ὅλον τοῦτο ἀναγκαία διὰ νὰ εἰδῆται τινὰς ὑπὸ ποίας ἐξουσίας εὐρισκόνταν.

23. Οἱ Σπαρτιάται ἦταν ὑπερβολικὰ θυμωμένοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ δὲν εὐχόνταν τίποτε τόσον καθὼς τὸν τέλειον τοὺς ἀφανισμόν, κατὰ τὰ λοιπὰ δὲν εἶχαν καὶ καμμίαν συστολήν, ἐὰν εἶχον τὰ μέσα, διὰ νὰ τοὺς βλάψουν σημαντικῶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὃ Χαλκιδεὺς ἐξ ὀνόματος τῆς Λακεδαιμονίας ἔκαμε μίαν συνθήκην με τὸν Τισσαφέρην, εἰς τὴν ὅποιαν ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἄρθρα ἦτο νὰ μείνη ὅλος ὃ τόπος εἰς τὸν βασιλέα, ὃ ὅποιος ἦτο αὐτοῦ ἢ τῶν προκατόχων του. Ὅμως ὅταν ἐξέτασαν αὐτὴν τὴν συνθήκην εἰς τὸν Λακεδαιμονίαν, ἐμετανόησαν ὅτι ἔδωκαν παρὰ πολλὰ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Περσίας, ὃ ὅποιος κατ' αὐτὴν τὴν συμφωνίαν ἤθελεν εἶναι κύριος τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς Ἑλλάδος, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Λοκρίδος, ὅλου τοῦ τόπου ἕως τὴν Βοιωτίαν καὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου καὶ με αὐτὸ ἤθελεν ὃ κόσμος εἶχε λόγον νὰ εἰπῇ ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑποδουλώσαν τὴν Ἑλλάδα ἀντὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ. Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὅποιοι εἶδαν ὅτι αὐτὴ ἡ συνθήκη δὲν εἶχε κατορθωθῆ, ἤθελαν ὁμοίως νὰ διελθῶν περὶ μιᾶς συμφωνίας με τὸν Τισσαφέρην, ὃ ὅποιος γυρεύει εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ τῶ ἀφήσῃ ὅλην τὴν Ἰωνίαν οἱ Ἀθηναῖοι, ἔπειτα νὰ προσθέσῃ εἰς αὐτὴν τὰς πλησιετέρας νήσους καὶ, ἀφῶ ἔστρεξαν αὐτὰ τὰ ζητήματα, ἐζήτησαν ἀκόμη εἰς μίαν τρίτην συνέλευσιν νὰ τοῦ δώσουν τὴν ἄδειαν νὰ ἀρμάτωσῃ ἕνα ναυτικόν, στόλον, διὰ νὰ διατρέξῃ τὴν θάλασσαν τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὅποιον ἦτον ῥητῶς ἀπηγορευμένον κατὰ τὴν περίφημον συνθήκην ὑπὸ τοῦ Ἀρταξέρξου μετὰ τὰς νίκας τοῦ Κίμωνος πλησίον εἰς τὸν Εὐρυμέδοντα· τότε ἀπεκόπησαν αἱ διελίαι με θυμὸν.

24. Ὁ Τισσαφέρης χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ἔκαμε μίαν νέαν συνθήκην με τοὺς Πελοποννησίους· τὸ ἄρθρον, διὰ τοῦ ὁποίου ὃ Χαλκιδεὺς εἶχε παραχωρήσῃ εἰς τὴν Περσίαν γενι-

11) Τὴν Σαντορίνην. Παρατήρησις: Γ. Γ. Βαρότζη.

κώς δλον τόν τόπον, τὸ ὅποιον ὁ Δαρτεῖος καὶ οἱ προκατοχοὶ τοῦ εἶχαν ἐξουσίαση. περιωρίσθη εἰς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας. Ἔτσι ἡ Νάξος μὲ τὰς ἄλλας νήσους ἐμειναν εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων. Ὅμως μετὰ τὸν τέλειον ἀφρανισμόν τῶν Ἀθηναίων εἰς τοὺς Διγὸς Ποταμούς εἰς τὸν Ἑλλησποντον καὶ μετὰ τὴν ἀλωσιν τῶν Ἀθηναίων παρὰ τοῦ Λυσάνδρου αὐτὴ ἡ πόλις ἐβιάσθη κατὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ὅποιαν ἀπόκτησαν, νὰ εἶνε εὐχαριστημένοι μὲ τὸν τόπον τους, δηλαδὴ μὲ τὴν Ἀττικὴν, καὶ ὅλα ὑποτάχθησαν εἰς τοὺς Σπαρτιατάς τὸσον εἰς τὴν ξηρὰν, ὅσον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἔτσι ἡ Νάξος εἶχεν ἕνα ἀρμοστήν ἢ Λακωνικὸν ἐξουσιαστὴν μὲ δέκα ἄρχοντας, τοὺς ὁποίους ἐπηρᾶν ἀπὸ τὰς ἐταιρίας, ὅπου εὗρον ἐκεῖ καταστημένας, καὶ ἡ Σπάρτη ἀπόκτησε μὲ αὐτὸ τρόπον τινὰ καθὼς παντοῦ τὴν γενικὴν ἐξουσίαν καὶ ὡσὲν τὴν ἡγεμονίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος βάλλωντας εἰς τὰ ὑπουργεῖα μόνον ἐκείνους, ὅπου ἦταν φίλοι τῆς Σπάρτης, μὲ τὴν εὐλογωφανῆ πρόφασιν νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων, ὅμως ὑποβάλλωντας ὅλα εἰς τὴν σκληροτάτην τυραννίαν ὑπὸ τῶν προσταγῶν τῆς Σπάρτης.

25. Μετὰ τὸν χαλασμόν τοῦ νεωτέρου Κύρου ὁ Τιτσαφέρνης καταστημένος εἰς τὴν διοίκησιν τῶν παραθαλασσιῶν ἤθελε νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς Περσίας τὰς πόλεις τῆς Ἰωνίας· αὐταὶ ἐσυντρεξαν εἰς τοὺς Σπαρτιατάς διὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ Ἕλληνας ἀπὸ αὐτοῦ· ἐστάθη ἐκεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ Θυμβρόν, ἔπειτα ὁ Δερκελλίδας, καὶ τέλος πάντων ὁ Ἀγησίλαος ὁ βασιλεὺς τῆς Σπάρτης τὸσον περισσότερο, ἐπειδὴ ἦλθεν ἡ εἰδήσις ὅτι οἱ Πέρσαι ἐτοίμασαν ἕνα μέγαν στόλον εἰς τὴν Φοινίκην. Ὁ Κόνων, ὅπου εἶχε γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν χαλασμόν εἰς τοὺς Διγὸς Ποταμούς, ὅστις ἐπροξένησε τὴν ἀλωσιν καὶ τὸν ἀφρανισμόν τῶν Ἀθηναίων ἦτο ἀναμμένος ἀπὸ ἐπιθυμίαν νὰ ξανακαταστήσῃ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος του· ἐκατόρθωσε εἰς τὸν Ἀρταξέρξην παρασταίνωντάς του τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὰς προχωρήσεις τῶν Σπαρτιατῶν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν ἔπρεπε νὰ ὑποφῆρῃ νὰ μείνουν αἱ Ἀθῆναι εἰς τὴν ταπεινώσιν των νὰ τὸν καμῆ ὁ βασιλεὺς καὶ ναύαρχον ἐνὸς μεγάλου στόλου διὰ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν. Ὁ Ἀγησίλαος διὰ νὰ βάλῃ ἐναντίον εἰς αὐτὸν τὸν στόλον ἀρκετὰς θαλασσινὰς δυνάμεις ἐζήτησεν ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν νήσων καὶ παραθαλασσίου πόλεις ἑκατὸν εἴκοσι καράβια, εἰς τὰ ὅποια εἰσενέφερον ἡ Νάξος χωρὶς ἀμφιβολίαν τὸ μέρος τῆς. Ὁ Ἀγησίλαος ὠνόμασε ναύαρχον αὐτοῦ τοῦ στόλου τὸν Πείσανδρον τὸν γυναικαδέλφον του, ὅστις, ἀφ' οὗ ἀντάμωσε τὸν Κόνωνα μὲ τὸν στόλον του κοντὰ εἰς τὴν Κνίδον μίαν πόλιν τῆς Καρίας, ἐνίκηθη ἀπ' αὐτὸν μὲ χαμὸν 50 κατέργων, τὰ ὅποια ἐκυριεύθησαν. Τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς νίκης ἦτο ἡ σχεδὸν γενικὴ ἐπανάστασις τῶν συμμάχων τῆς Σπάρτης, τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι ἐκηρύχθησαν διὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ οἱ λοιποὶ ἀποκαταστάθησαν εἰς τὴν παλαιὰν τῶν ἐλευθερίαν. Ἡ Νάξος ἔμεινε ὑπὸ

τὴν ἐξουσίαν τῶν Σπαρτιατῶν, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, τὴν ὅποιαν τῆς ἔκαμε ὁ Χαβρίας ὁ Ἀθηναῖος.

Ὁ Κόνων ἐμεταχειρίσθη τὴν νίκην του διὰ νὰ λεηλατήσῃ τὰ παραλία τῆς Λακωνίας καὶ νὰ μετακτίσῃ τὰ τεῖχη τοῦ Πειραιῶς. Οἱ Σπαρτιατῆται μὴν ἠμποροῦντες εἰς αὐτὰς τὰς κακὰς περιστάσεις ν' ἀντισταθοῦν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐσυντρεξαν εἰς τὸν Ἀρταξέρξην στέλλοντες εἰς αὐτὸν τὸν Ἀρταλκίδην διὰ νὰ κλείσῃ μίαν εἰρήνην πολλὰ ὠφέλιμον εἰς τοὺς Πέρσας καὶ εἰς τὸ μῖσος τῆς Σπάρτης κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Μὲ αὐτὴν τὴν εἰρήνην ὅλαι αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις τῆς Ἀσίας ὑποτάχθησαν εἰς τοὺς Πέρσας. Ὅλαι αἱ ἄλλαι μεγάλαι καὶ μικραὶ ἐκηρύχθησαν ἐλεύθεραι ἐξηρημένως τῆς Σκύρου, τῆς Λήμνου καὶ τῆς Ἰμβροῦ, αἱ ὅποια ἀφρηθήσαν εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Τοιοῦτοτρόπῳ οἱ Σπαρτιατῆται ἀγαποῦσαν καλλιώτερα νὰ δώσουν τὸσας ὠραίας Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας εἰς τοὺς Πέρσας παρὰ νὰ ἰδοῦν ὅτι γυρίζουν εἰς τὸ μέρος τῶν Ἀθηναίων.

26. Ὀλυμπ. 101 χρ. 3. Ἐπικρατῶντας ὁ πόλεμος μετὰ τὴν Θηβαίων καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ πρῶτοι ἐτράβησαν τὰς Ἀθῆνας εἰς τὴν συμμαχίαν των. Αὐτὴ ἡ πόλις ὄπισθεν ἕνα στόλον καὶ ἔκαμε ναύαρχόν της τὸν Χαβριαν· οὗτος ἐπῆγε κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Νάξον νὰ τὴν πολιορκήσῃ, ἡ ὅποια ἠμποροῦσε νὰ εἶνε ἐλεύθερα κατὰ τὴν συνθήκην τοῦ Ἀνταλκίδου καὶ ἀγαποῦσε καλλιώτερον νὰ μὴν ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὁ Πέλλιος ἦλθεν ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Σπάρτης εἰς βοήθειαν τῶν Ναξίων. Μία μεγίστη μάχη ἠκολούθησε μετὰ τὴν δύο στόλων. Ὁ Φωκίαν εἰς νέος ἀξιοματικὸς τῶν Ἀθηναίων ἐδιοικούσε τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα καὶ ἀπόκτησεν μεγάλην τιμὴν καὶ δόξαν βασιλεύωντας τὴν σκληροτάτην ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν καὶ κάμνωντας νὰ κλινήῃ ἡ νίκη εἰς τὸ μέρος του· ἦτο τέλειος διεσκορπισμένος ὁ στόλος τῶν Σπαρτιατῶν ὅλος. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν δεκαοκτὼ καράβια καὶ οἱ Σπαρτιατῆται τριάντα δύο, ἀπὸ τὰ ὅποια εἰκοσιτέσσαρα ἐβυθίσθησαν καὶ ὀκτὼ ἐκυριεύθησαν. Μετὰ τὴν νίκην τὰ κουβαλήματα τῶν γεννημάτων, ἀπὸ τὰ ὅποια αἱ Ἀθῆναι εἶχαν μεγάλην χρεῖαν, ἦσαν ἐλεύθερα καὶ ἡ Νάξος ἐκυριεύθη καὶ ὑπετάχθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Δὲν εἶχεν ἀπομείνῃ τίποτε εἰς αὐτοὺς μὲ τὴν εἰρήνην τοῦ Ἀνταλκίδου ἐξὼν ἀπὸ τὴν Ἀττικὴν καὶ τὰς νήσους Σκύρον, Λήμνον καὶ Ἰμβρον· ὅμως αἱ συνθήκαι δὲν ἐφυλάχθησαν τότε καλλιώτερα, παρὰ τὴν ὄφελος καὶ αἱ καλαὶ εὐκαιρίαι ἀποφάσιαν ὅλα. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν ἐξουσίαση περισσότερας πολιτείας, καθὼς τὸ εἶδομεν εἰς τὴν περίστασιν τῆς Νάξου. Οἱ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Σπάρτης μὴ ἔχοντας ἄλλην ἐλπίδα παρὰ εἰς τοὺς Ἀθηναίους τοὺς εἶχαν παραχωρήσῃ ῥητῶς τὴν ἐξουσίαν τῆς θαλάσσης διὰ νὰ τοὺς κάμουν φίλους. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐμεταχειρίσθησαν αὐτὴν τὴν ἐξουσίαν διὰ νὰ ἀζήσουν τὴν ἐπικράτειάν των καὶ ἐφέρθησαν κατὰ τὴν συνθήκην τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι εἰς τὰς εὐτυχίας ἐκακομεταχειρίσθησαν τοὺς ὑπηκόους των.

27. Ὀλυμπ. 105 χρ. 3. Ἡ Ρόδος, ἡ Κῶς, ἡ Χίος καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπαναστάτησαν κατὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐσχημάτισαν ἕνα στόλον ἀπὸ 100 καράβια, μὲ τὰ ὅποια ὤρμησαν κατὰ τὰς νήσους τὰς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἀθηναίων, — μετὰ τὴν τῶν ἄλλων ἦτο καὶ ἡ Νάξος. — καὶ ἀφ' οὗ τὰ ἐληλάτησαν, ἐπηρᾶν μαζί των ἄπειρα λάφυρα καὶ ἐπιχειρήθησαν ἔπειτα τὴν πολιορκίαν τῆς Σάμου· οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμαν ἔπειτα τὴν εἰρήνην μὲ τοὺς ἐχθροὺς των καὶ ἐπαναστάτας φοβούμενοι μήπως ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐνωθῆ μὲ αὐτοὺς, καὶ ἔχοντας κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα καὶ ἀρκετὴν δειλίαν εἰς τὸν ἱερὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὅποιον ἀνακατώθησαν μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους. Τὸ πρῶτον ἔβηρον αὐτῆς τῆς εἰρήνης ἦτο νὰ εἶνε οἱ κάτοικοι τῶν νήσων, ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι εἶχαν πάρῃ τὰ ὄπλα δηλαδὴ τῆς Ρόδου, τῆς Κῶ καὶ τῆς Χίου εἰς τὸ ἐξῆς ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ πολέμου, ὁ ὅποιος ἤρχισεν εἰς τὸν δευτέρου χρόνον τῆς ἑκατοστῆς· δευτέρως Ὀλυμπιάδος. Οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἐκακομεταχειρίσθησαν τὸσον τοὺς συμμάχους των, ὅστε ὅπου αὐτοὶ τοὺς ἐνόμισαν διὰ κηρυγμένους ἐχθροὺς καὶ οἱ Ναξιοὶ καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ κάτοικοι τῶν νήσων, ὅταν ἔμαθαν ὅτι τὰ κατέργα τῶν Ἀθηναίων ἐμελλον νὰ ἔλθουν, ἐπιδιώρωσαν τὰ κρημνίσματα τῶν τευχῶν τους, ἐγέμισαν τοὺς λιμένας των ἀπὸ μεγάλας πέτρας, ὅστε ὅπου νὰ μὴ ἠμποροῦν νὰ ἐμβοῦν πλοῖα, ἐπῆγαν ἀπὸ τὴν ἐξοχὴν εἰς τὴν πόλιν τὰ ζῶα, τοὺς σκλάβους, τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά των.¹² Ὁ Δημοσθένης τὸ βεβαιώνει παρασταίνωντας εἰς τὴν συνάθροισιν τῶν Ἀθηναίων ὅτι ἡ ἀνάγκη ἐβίασε τὸν Διοπίτην ἕναν ἀπὸ τοὺς στρατηγοὺς των νὰ κάμῃ ὅλα ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὅποια ἐκατηγοροῦντα καὶ ὅτι ἀκολούθησε μόνον τὸ παράδειγμα τῶν προκατόχων του, οἵτινες ὅλοι εἶχαν πάρῃ ἔρανος ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν νήσων καὶ τοὺς Ἀσιατικούς συμμάχους· ἐπειδὴ μὲ ταῖς αὐταῖς ποσότηταις, ὅπου ἐπηρᾶν ἀπὸ αὐτοῦς, ἀσφαλίσθησαν κατὰ τῶν πειρατῶν καὶ ὑπερασπιζόνταν ἡ πραγματεία των. Ὁ Πλούταρχος προσθέτει ὅτι, ὅταν ὁ Φωκίαν ἐστρατηγούσε, οἱ κάτοικοι τῶν νήσων ἐπῆγαν εἰς ἀπάντησίν του. Ὅταν οἱ ἄλλοι ἀπραζαν χρήματα, μία προσταγὴ τῶν Ἀθηναίων ἦτο ἀρκετὴ νὰ φωναθῆ ὀπίσω τὸ κατέργα, εἰς τὸ ὅποιον ἦτο ὁ στρατηγός, ἡ Πάραλος, καὶ νὰ ἐμποδίσθουν αἱ καταχρήσεις. Ὅμως συχνάκις αὐτοὶ οἱ σύμμαχοι δὲν ἐτόλμησαν νὰ παραπονεθοῦν ἀπὸ φόβου τῆς ἀγανακτήσεως τοῦ στρατηγοῦ ἢ δὲν εἰσακούονταν.

28. Ὀλυμπ. 109 χρ. 2. Μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Συρακούσης παρὰ τοῦ Τιμολεόντος ἐδημοσιεύθη διὰ νὰ κατοικηθῆ ἄλλοι μὲ περισσότερους κατοίκους εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ εἰς ὅλας τὰς νήσους, αἱ ὅποια ἦταν τῶν Ἑλλήνων ὅτι ἡ Συρακούσα εἶχε ξαναποκτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν

τῆς ὅτι ἤθελαν μεταφερθῆ ἀπὸ τοὺς Κορινθίους ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ κατασταθοῦν ἐκεῖ, καὶ ὅτι ἤθελον μοιράσῃ τοὺς ἀγροὺς μὲ τοὺς ἐντοπίους. Αὐτὰ τὰ ὠφέλιμα ἐσυνάθροισαν ἕν σῶμα ἀπὸ 10,000 ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἐνωμένοι μὲ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι εἶχαν ἀκολουθήσῃ τὸν Τιμολέοντα, ἐσχημάτισαν μίαν ἀποικίαν ἀπὸ 60,000 ἀνθρώπων. Εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν ἦταν ταραχαὶ εἰς τὴν Νάξον διεγεγεμέναι ἀπὸ τὸν Ἀρίστρατον ὅστις ἐπαναστάτησε κατὰ τῆς ἐξουσίας τῶν Ἀθηναίων κατὰ τὸν Δημοσθένην εἰς τὸν λόγον περὶ στεφάνου (Ὀλυμπιάδος 110 χρόνος 1). Ὁ Φίλιππος ὁ πατέρας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀφ' οὗ ἀδείασε τοὺς θησαυροὺς του μὲ τοὺς συνεχεῖς τοῦ πολέμου καὶ ἀκόμη περισσότερον ἀγοράζωντας προδότας εἰς ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἤθελε νὰ ὑποτάξῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ βασιλεύωντας παντοῦ μισθωτοὺς· διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐξουσίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἐμεταχειρίσθηκε διὰ νὰ γεμίσῃ ταῖς κασσέλαις του τὴν εὐλογωφανῆ πρόφασιν νὰ καθάρισῃ τὰς θαλάσσας ἀπὸ τοὺς πειρατὰς, ἔστειλε τὰ κατέργα του νὰ περιφύονται καὶ ἔκαμε περισσότερον κακὸν παρὰ τοὺς ἴδιους πειρατὰς διατρέχων ὅλον τὸ Αἰγαῖον πέλαγος βιάζωντας εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τοὺς κατοίκους τῶν νήσων νὰ παραιτήσων τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐξουσιάζωντας ὅλον τὸ Αἰγαῖον, περὶ τοῦ ὁποίου ὁ Δημοσθένης παραπονεῖται πολὺ.

29. Ὀλυμπιάδος 110 χρ. 4. Αὐτὸς ὁ ἴδιος βασιλεὺς κηρυχθεὶς εἰς μίαν γενικὴν συνάθροισιν ἀρχηγός ὅλης τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ὑπάγῃ καὶ νὰ ἐκδικηθῆ τὰ κακὰ, τὰ ὅποια οἱ Πέρσαι ἔκαμαν εἰς τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τοὺς θεοὺς των, ἐκατόρθωσε νὰ συνεισφέρουν ὅλαι αἱ πόλεις καὶ αἱ δημοκρατίαι καθὲ μία κατὰ τὴν δυνάμιν της διὰ νὰ σχηματίσων τὸ ἀναγκαῖον στράτευμα· δὲν εἶνε ἀμφιβολία ὅτι ἡ Νάξος ἔδωσε τὸ ἀνῆκον εἰς αὐτὴν ἀνάλογόν της· ἐσύνθεσε τοιοῦτοτρόπῳ ἕνα στράτευμα ἀπὸ 20,000 τῆς γραμμῆς καὶ ἀπὸ 15,000 ἵππεϊς, ἐξὼν ἀπὸ τῶν Μακεδόνων τὸ στράτευμα καὶ τῶν πλησιεστέρων βαρβάρων· ὅμως ὁ Φίλιππος ἐθανατώθη τὸν ἀκόλουθον χρόνον καὶ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς του ὠνομάσθη εἰς τὸν τόπον του.

30. Ὀλυμπιάδος 111 χρ. 1. Αὐτὸς ἔδωσε δρόμον σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα, ἐπειδὴ ὅλον τὸ στράτευμα ἐσυνίστατο μόνον εἰς 30,000 πεζικὸν περισσότερο ἀπὸ 5,000 ἵππεϊς· ἐδιάλεξε μ' ὅλον τοῦτο τὸ ἄνθος τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, ἐπειδὴ κατὰ τὸν Πλούταρχον εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀλεξάνδρου ἀπέδωκεν ἕνα μέρος τῆς τιμῆς τῆς νίκης εἰς τὸν Γρανικὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ξέχωρα εἰς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἤθελε γείνη ἐπάνω εἰς τὰ λοιπὰ λάφυρα αὐτὴ ἡ ἐπιγραφὴ: «Ὁ Ἀλέξανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου καὶ οἱ Ἕλληνας ἐξηρημένων τῶν Λακεδαιμονίων ἔλαβαν αὐτὰ τὰ λάφυρα ἀπὸ τοὺς βαρβάρους τοὺς κατοικοῦντας τὴν Ἀσίαν.» Καὶ παρὰ κάτω πρὸ τῆς μάχης εἰς τὰ Ἀρβηλα ὁ Πλούταρχος λέγει ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι ὠμίλησε περισσότερο

12) Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει αὐτὸ εἰς τὸν βίον τοῦ Φωκίανου.

καιρόν πρὸς τὰ Θεσσαλικά στρατεύματα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας

31. Ὀλυμπιάδος 111 χρ. 2. Μετὰ τὴν μάχην εἰς τὸν Γρανικὸν ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε κυριεύσει ἕνα μέγα μέρος τῆς Ἀσίας, ὅταν ὁ Μίμων ὁ Ρόδιος ἐπηρε τέλος πάντων ἀπὸ τὸν βασιλεῖα Δαρειὸν τὴν στέρξιν νὰ μεταφέρει τὸν πόλεμον εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ τραβήξῃ τὸν Ἀλέξανδρον ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, καὶ ὀνομασθεὶς δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ναύαρχος ὤπισσε 300 κάτερρα καὶ ἐκυριεύσε τὴν Χίον, τὴν Μυτιλήνην μὲ ὅλην τὴν νῆσον Λέσβον καὶ τὰς περισσοτέρας Κυκλάδας, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἦτο καὶ ἡ Νάξος χωρὶς ἀμφιβολίαν· ἐπειδὴ ὁ Μίμων ὠρμησεν εἰς τὰς πλέον ἀξιολογωτέρας νήσους, τῶν ὁποίων τὴν τύχην ἠκολούθησαν καὶ τὰ λοιπὰ ὅμως μὲ τὸ νὰ ἀπόθαιεν ὁ Μίμων μετ' ὀλίγον ἀπὸ ἀρρώστιαν, αὐτὸς ὁ ἀντιπερασιπιδὸς ἐματαιώθη ἐκ τελείου.

32. Ὀλυμπ. 115 χρ. 2. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Πολυσπέρων ὁ διοικητὴς τῆς Μακεδονικῆς βασιλείας καὶ ἐπίτροπος τῶν ὄρφανων παιδίων τοῦ Ἀλεξάνδρου, διὰ νὰ κάμῃ μίαν φατρίαν καὶ διὰ νὰ κάμῃ φίλους τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος ἔδωσε μίαν προσταγὴν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐφώνησεν ὀπίσω τοὺς ἐξωρισμένους καὶ ἀποκατέστησεν ὅλας τὰς πόλεις εἰς τὴν παλαιάν των ἐλευθερίαν καὶ εἰς ὅλα τὰ δικαιώματά των. Φαίνεται ὅτι πρέπει ν' ἀναφέρεται ἀπὸ τινος αὐτὴ ἡ προσταγὴ εἰς τὰς πόλεις, τὰς ὁποίας ὁ Ἀντίπατρος, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Φίλιππος εἶχαν κυριεύσει εἰς τὴν Ἑλλάδα· εἰμποροῦσε μ' ὅλον τοῦτο νὰ ἐκτανθῆ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας πόλεις, αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπόκεινται εἰς τὰς μικρὰς δημοκρατίας καθὼς αἱ Ἀθηναίαι ἦτο τότε ἡ Νάξος· ἐμπεριεχόνταν ὅμως εἰς αὐτὴν, ἐπειδὴ ὁ Φίλιππος εἶχε κυριεύσει τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου.

33. Ὀλυμπιάδος 117 χρ. 2. Οἱ διάδοχοι τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὅστινες εἶχον κληρονομήσῃ ἀπ' αὐτὸν ὄχι μόνον ἕν μέρος τῶν κατακτησέων του, ἀλλ' ἀκόμη τὴν ἄμετρον του φιλοδοξίαν, ἔκαμαν μεταξὺ των καὶ μὲ τὸν Ἀντίγονον μίαν συνθήκην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Κάσσανδρος ἐπρεπε νὰ ἔχῃ τὴν διοίκησιν τῶν ὑποθέσεων τῆς Μακεδονίας ἕως εἰς τὴν νόμου ἡλικίαν τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ υἱοῦ τῆς Ρωξάνης. ὁ Λυσίμαχος τὴν Θράκην, ὁ Πτολεμαῖος τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰ σύνορα τῆς Αὐβίας, ὁ Ἀντίγονος ὅλην τὴν Ἀσίαν. Ὅλοι αἱ Ἑλληνικαὶ πόλεις ἐπρεπε νὰ χαίρωνται τὴν ἐλευθερίαν. Ὅμως αὐτὴ ἡ συμφωνία δὲν ἐβαστοῦσεν. Αὐτοὶ οἱ συγγυσταὶ τοῦ κόσμου ἤθελον νὰ ἐκτανθῶν εἰς ὅλα τὰ μέρη. Ὁ Πτολεμαῖος ἐμβάκινων εἰς τὸ Αἰγαῖον ἐκυριεύσε τὴν Ἄνδρον καὶ ἕως εἰς τὰς ἄλλας Κυκλάδας· ἀπερνῶντας εἰς τὴν ζηρὰν ἐξουσίασε τὴν Σικυώνα, τὴν Κόρινθον καὶ μερικὰς ἄλλας πόλεις. Ὁ Κάσσανδρος, ὁ Πτολεμαῖος καὶ ὁ Πολυσπέρων ἐβαστοῦσαν τὴν Ἑλλάδα εἰς ἕν εἶδος σκλαβίας (Ὀλυμπιάδος 118 χρόνος 1) νομίζοντες δι' ἀναγκαῖον νὰ καταστήσουν εἰς ὅλας τὰς πόλεις, τὰς ὁποίας ἐκυριεύσαν, τὴν ἀριστοκρατίαν, ἡ ὁποία ἐπλησίαζε περισσότερο εἰς τὴν μοναρχίαν καὶ ἐπηρεαν ἀπ

αὐτὴν διὰ μέσου τῶν φίλων τους, εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωσαν ὑπουργεῖα, μεγάλην βοήθειαν εἰς ὑποστατικά καὶ χρήματα.

Ὁ Ἀντίγονος διὰ νὰ κάμῃ φίλους αὐτοὺς τοὺς ἰδίους λαοὺς ἐπηρε τὸν ἐναντίον δρόμον κατασταίνωντας ἐκεῖ τὴν Δημοκρατίαν, ἡ ὁποία ἐκολάκευε περισσότερο τὴν κλίσιν τῶν Ἑλλήνων δίδωντας τὴν ἐξουσίαν εἰς τὰ χέρια τοῦ λαοῦ· αὐτὴ ἦτον μίαν ἀνανέωσιν τῆς πολιτικῆς, τὴν ὁποίαν εἶχον μεταχειρισθῆ τὸσον συχνὰ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πέρσαι· κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἡ ὁποία εἶχεν ἐπιτύχη πάντοτε καὶ ἡ ὁποία ἐπρεπε νὰ ἐπιτύχη ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, ἂν ἴσως ὑπεστηρίζονταν ἀπὸ ἕνα καλὸν στρατεύμα· ὁ Ἀντίγονος δὲν εἰμποροῦσε νὰ πράξῃ καλλίτερα παρὰ νὰ δώσῃ τὸ γενικὸν σημεῖον τῆς δημοκρατικῆς ἐλευθερίας, ἀρχηνῶντας ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ὁποῖοι ἐκλινον περισσότερο εἰς αὐτὴν καὶ ἡ ὁποία ἦτο ἡ πρώτη εἰς τὰς δημοκρατίας.

(ἀκολουθεῖ)

ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Διευθυντοῦ τοῦ ἑθνικοῦ νομισματικοῦ μουσεῖου.

Ο ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΚΑΣΙ ΚΑΙ Η ΤΗΛΕΓΟΝΙΑ ΤΟΥ ΕΥΓΑΜΜΩΝΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΤΗΣ ΜΑΝΤΙΝΕΙΑΣ

(Συνέχεια· ὄρα προηγ. φύλλ.).

Δ'.

Ἀπολείπεται ἡμῖν ἤδη νὰ ἐπανάλθωμεν εἰς τὰ περὶ *Τηλεγονίας* τοῦ *Εὐγάμμωνος*, τ' ἀναφερόμενα εἰς τὸν *Τροφώνιον* τὸν Ἀγαμήδη καὶ τὸν *Αὐγίαν* (E—Z). Ἀφοῦ ὁ *Εὐγάμμων* ἀντιγράφει πιστῶς τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς Ὀμηρείου ποιήσεως, τὸ ὄνομα τοῦ μάντεως *Τροφώνιου*, ὁ πρῶτον ἀπαντῶμεν (E), φέρε ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ εἰκάσωμεν ὅτι ὁ *Εὐγάμμων* ἀντέγραφε τὴν *Νέκυϊαν* τοῦ Ὀμήρου. Κατ' αὐτὸν πιθανῶς ἀνεχώρησεν ὁ *Ὀδυσσεύς* ἐξ Ἡλίδος διὰ τῆς νηὸς του, μεταβαίνων, τῇ συμβουλῇ τοῦ *Πολυξένου*, μακρὰν, λίαν μακρὰν πρὸς τὴν Ἀνατολήν,¹ ὅπως ἐρωτήσῃ τὸν μάντιν νεκρὸν *Τροφώνιον* τὸν ἐκ *Λιβαθείας*, ἐν τῷ ὑποχρονίῳ ἄντρον του, πῶς δέον νὰ πράξῃ ὅπως εὖρη τὸν ἄνθρωπον του· οὕτως ἀκριβῶς καθ' Ὀμηρον, ὁ *Ὀδυσσεύς* ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς νηοῦ *Αἰαίας*, διὰ τῆς νηὸς του μεταβαίνων, τῇ συμβουλῇ τῆς *Κίρκης*, μακρὰν, ἀπώτατα, πρὸς Ἑσπερίαν,² ὅπως ἐρωτήσῃ τὸν νεκρὸν μάντιν *Τειρεσίαν* τὸν *Θηβαῖον*, ἐν τῷ Ἄδῃ, πῶς δυνήσεται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Ἰθάκην. Ἡ ὑπόθεσις αὕτη φέρεται πρὸς βεβαίω-

1) Ὀδυσ. Η στ. 320—325, παραβλ. Στράβων 423, 14.

2) Ὀδυσσ. Α. στ. 13—22.

τητα χάρις εἰς γεγλυμμένον τινα λίθον,¹ περιστάντα τὸν Ὀδυσσεῖα μετὰ κώπης ἐπ' ὤμου, ὁδεύοντα νύκτωρ γυμνόν, προσεκτικῶς καὶ φωτίζοντα τὰ περίφοβα βήματα του δι' ἀνημμένης δάδος, ἣν κρατεῖ ἐν χειρὶ ὡς εἰσερχόμενος εἰς ἄντρον. Ὁ *Παυσανίας*² περιγράφων τὸν τρόπον τῆς καταβάσεως εἰς τὸ τοῦ *Τροφώνιου* ἄντρον, λέγει: «Ἐπειδὴν ἀνδρὶ ἐς τοῦ *Τροφώνιου* κα-

τιεναὶ δόξη... Πρῶτα μὲν ἐν τῇ νυκτὶ αὐτὸν ἄγουσιν (οἱ ἰερεῖς) ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὴν Ἐρκυναν... καὶ λούουσι κλπ.»

Μόνον μετὰ τὰς προπαρασκευὰς ταύτας ἠδύνκτο τις νὰ παραστῇ πρὸ τοῦ *Τροφώνιου*. Ὁ γλυπτὸς λίθος περικτᾶ τὸν Ὀδυσσεῖα ἐπιστρέφοντα νύκτωρ, ὡς δεικνύει ἡ δάξ, ἐκ τοῦ ἐν τῇ Ἐρκύνῃ λουτροῦ, ὡς δεικνύει ἡ γυμνότης του,³ καὶ κατερχόμενον παρὰ τῷ *Τροφώνιῳ*· ὁ κ. *Overbeck* φρονεῖ ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο ὀφείλει τὴν παραγωγὴν του εἰς τὴν Ὀμηρικὴν Ὀδύσειαν, ἀλλ' ὁ τρόπος τοῦ βαδίσματος τοῦ Ὀδυσσεῖως, γυμνοῦ ἐν τῇ σκοτεινῇ καὶ κρατούντος δάδα, καταδηλοῖ ὅτι εἶνε ἐν τῶν σπανιωτάτων, εἰ μὴ τὸ μόνον μνημεῖον τὸ ἐμπνευσθὲν ἀπ' εὐθείας ἐκ τῆς *Τηλεγονίας* τοῦ *Εὐγάμμωνος*. Πιθανὸν ὁ γλυπτὴς νὰ ἠθέλησεν νὰ περιπαίξῃ τὴν Ὀδύσειαν παριστῶν τὸν Ὀδυσσεῖα ἀναζητοῦντα πανταχοῦ τὸν ἄνθρωπον του, ἐν ἡμέρᾳ αὐτῇ, διὰ δαδός, ὡς ὁ *Διογένης* ἀνεζήτησε τὸν ἄνθρωπον του διὰ τοῦ περιφήμου φανοῦ του. Ἀλλ' ὁ σπουδαῖος χαρακτήρ τῆς εἰκόνας δὲν ἐπιτρέπει τοιαύτην ὑπόθεσιν. Μὴ ἐπιμένωμεν, ἄλλως. Αὐτὸς ὁ κ. *Overbeck* ἀνεγνώρισεν ὅτι τὸ μνημεῖον τοῦτο δὲν δίδει τὸν ἀκριβῆ χαρακτήρισμόν τῆς Ὀμηρείου ποιήσεως⁴.

Φυσικῶς ὁ Ὀδυσσεύς θ' ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ τόπου ἐκεῖνου ἀφ' οὗ ὁ *Τροφώνιος* τῷ ὑπέδειξε τὸν τόπον ἐνθα ἐπρεπε νὰ ζητήσῃ τὸν ἄνθρωπον του. Οὕτως ἀφοῦ μετὰ τὸ ὄνομα τοῦ *Τροφώνιου*, βλέπομεν, ἐν τῇ περιλήψει τοῦ *Πρόκλου*, τὸ τοῦ Ἀγαμήδου, δέον νὰ σκεφθῶμεν ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὁ *Τροφώνιος* τῷ συνεβούλευσε νὰ ἀναζητήσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦ *Τειρεσίου*. Ὁ Ἀγαμήδης, ὁ πολλακίς λεγόμενος ἀδελφός⁵ ἡ πενθερός⁶ ἡ θεός⁷ τοῦ *Τροφώνιου*, ἦν υἱὸς τοῦ *Στυμφάλου*,

ἦρωος ἐπωνύμου τῆς ὁμωνύμου Ἀρκαδικῆς πόλεως, ἀδελφός δὲ τοῦ *Γόρτυνος*, ἦρωος ἐπωνύμου τῆς ἄλλης Ἀρκαδικῆς πόλεως *Γόρτυνος* καὶ δισέγγονος τοῦ Ἀρχάδος, ἦρωος ἐπωνύμου τῶν Ἀρχάδων.¹ Ὁ Ἀγαμήδης ἦν ἐπίσης ὁ ἀρχὼν τῆς Ἀρκαδικῆς πόλεως *Στυμφάλου*.

Ἴδου λοιπὸν ἡμεῖς ἐν Ἀρκαδίᾳ, αὐτῷ τούτῳ τῷ τόπῳ, τῷ τυπώσαντι τὰ ἐν ἀρχῇ τοῦ συγγράμματος τούτου περιγραφέντα νομίσματα, ὧν ζητοῦμεν τὴν ἐρμηνείαν. Ἡ ἐξήγησις ἥδη τῆς ἀλλοκότου καὶ ἀνεξηγήτου περιβολῆς τοῦ Ὀδυσσεῖως κατὰ τὰ νομίσματα ταῦτα, θέλει λύσει πάσας τὰς ἀμφιβολίας τὰς δυνατὸν νὰ ἐγερθῶσιν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν ὅτι Ὀδυσσεύς ἦλθεν ἐκ *Λεβαθείας* εἰς Ἀρκαδίαν τῇ συμβουλῇ τοῦ *Τροφώνιου*. Γινώσκωμεν ὅτι οἱ βουλούμενοι νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸ ἄντρον τοῦ *Τροφώνιου*, μετὰ νύκτιον λουτροῦ ἐν τῷ ποταμῷ Ἐρκύνῃ, προσήρχοντο εἰς τὸ μαντεῖον ἡμφιεσμένοι μυστικῇ καὶ τοσοῦτον ἀλλοκότῳ ἀμφίεσει ὥστε ὁ κυνικός *Μένιππος* ὁ *Λουκιανὸς* εὗρισκεν αὐτὴν γελοίαν.² Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ ἐνδύεσθαι, πολλακίς μνημονευόμενος, ἀποκαλεῖται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις: ἐκ διαλέξεϊν αὐτῶν στείλαι,³ ἢ: στολῆ κοσμηθῆσαι θεοπρεπεῖ⁴ ἢ: κοσμεῖν αὐτὸν ἱερῷ σχήματι.⁵ Ὁ *Παυσανίας*⁶ περιγράφει ἀκριβῶς καὶ καταλεπτῶς τὴν περιβολὴν ταύτην οὕτω: «χιτῶνα ἐνδεδυκὼς λινοῦν, καὶ ταινίαις τὸν χιτῶνα ἐπιώσθεις, καὶ ὑποδησάμενος ἐπιχωρίας κρηπίδας.» Γινώσκωμεν ἐξ ἄλλης πηγῆς ὅτι κρηπίς ἦτο εἶδος ἀνδρικοῦ ὑποδήματος ὑψηλὰ ἔχοντος τὰ κατὰ τὰς πόδας (τοὺς πόδας).⁷ Οὕτω τὰ νομίσματα ἡμῶν μᾶς δεικνύουσιν, ἐν ἄλλοις, τὸ πρῶτον ἤδη, καὶ βεβαίωτατα, τὸ σχῆμα τῶν ἀρχαίων κρηπίδων.⁸

Ἐὰν αὐτίς καὶ ἐγγύτερον ἐξετάσωμεν τὰς ἐνοίας τῆς ὑποδείξεως τοῦ *Τειρεσίου* ἐν τῇ Ὀδύσειᾳ, θὰ ἴδωμεν ὅτι θαυμαστικῶς ἐφαρμόζονται αὐταὶ ἐπὶ τῶν Ἀρχάδων. Κατὰ τὴν *Γλαύδα*, οἱ λαοὶ τῆς Ἀρκαδίας ἐξεστράτευσαν κατὰ τῆς *Τροίας*, ἐπιβαίνοντες 60 νηῶν, ἃς παρέσχεν αὐτοῖς ὁ *Εὐγάμμων* «ἐπεὶ οὐ σφι θαλάσσια ἔργα μεμῆλει»⁹ ἦσαν τοῦτέστιν ὀρεσίβιοι, ἐντελῶς ἀμαθεῖς τῶν ναυτικῶν. (Ὅν ἴσασσι θάλασσαν καὶ νῆας καὶ ἐρετμὰ κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ *Τειρεσίου*).¹⁰ Ὁ *Εὐστάθιος* λέγει περὶ τῶν Ἀρχάδων ὅτι οὐδὲ ὧς

1) Παυσανίας VIII, 4, 8.

2) Λουκιαν. ἐκδ. Jacobitz τόμ. I. σ. 140: «ἐσταλμένοι ταῖς δόδοις γελοῖως.»

3) Φιλόστρατος. Vit. Apoll. Tyan. 8, 19.

4) Σχόλ. Ἀριστοφ. Νεφ. 508.

5) Σουΐδα λ. Τροφώνιος.

6) IX. 39. 8.

7) Δεῖ. Ῥητορ. σ. 273, 18.—Σχόλ. Ἀριστοφ. Ἀχαρ. 300.

8) Παραβλ. Guhl καὶ Koner, Das Leben der Griechen und Roemer, 1872 σ. 207.—Daremberg et Saglio. Leξ. Ἑλλην. καὶ Ῥωμαϊκῶν ἀρχαιοτήτων σελ. 819 λ. Χαλκιδεύς.

9) Γλαύδ. Β. στ. 603—614.

10) Ὀδυσσ. Α. στ. 122—125.

1) Ἴδε *Overbeck* Die Bildwerke zum Thebischen und Troischen Heldenkreis σελ. 791.

2) IX. 39. 4.

3) Κατὰ τὸν *Σχολιαστὴν* τοῦ Ἀριστοφάνους. Νεφέλαις 508: οἱ μουσόμενοι (παρὰ τῷ *Τροφώνιῳ*) καθίζονται ἐπὶ τοῦ στόματος (τοῦ ἄντρον) γυμνοί.

4) Ὁ στίχος τοῦ *Πακουβίου*: Inde advemo montem Oetam in scruposum specum, ἠδύνκτο ν' ἀναφερθῆ εἰς τὸ ἄντρον τοῦ *Τροφώνιου*, ἀλλ' ἐπὶ τῇ ὑπόθεσις ὅτι ὁ *Πακουβίος* ἐπίστευεν ὅτι τὸ ἄντρον τοῦ *Τροφώνιου* εὐρίσκειτο ἐπὶ τῆς *Οἴτης*, ἔρου, οὐ μακρὰν τῆς *Λεβαθείας*.

5) *Preller* Griechische Mythologie τόμ. II, σελ. 499.—*Bernard d'aus Roher's* Lexicon der Mythol. σελ. 89.

6) Charax chez *Scal.* Aristoph. Νεφέλ., 500.

7) Σουΐδας λ. Τροφώνιος.

ἔμελλεν αὐτοῖς περὶ θαλασσιῶν, καὶ ὅτι δὲν ἦσαν λαὸς ναυ-
τικὸς, ὡς κατοικῶν τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου καὶ παν-
ταχόθεν ἀπέχοντες τοῦ πόντου.¹ Ἐξηγείται εἴτα τὸ χωρίον
οὐδὲ θ' ἄλεσι μεμιγμένον εἶδαρ ἰδοῦσιν τῶν λόγων τοῦ
Τειρεσίου, ἐκ τούτου, ὅτι δὲν ἐτρέφοντο τοῖς ἐκ θαλάσσης
βρώμασι, ἰχθῶσιν, ὀστράκοις.² Ἐκτὸς ὅτι τοῦτο ἦτο λίαν φυ-
σικὸν διὰ τὸν τόσον μεσόγειον, γνωστὸν ὅτι οἱ Ἀρκάδες ἀπὸ
τῶν Πελασγῶν ἕως τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ἐτρέφοντο διὰ βα-
λάνων, καὶ ἔνεκα τούτου ἡ Πυθία τοὺς ἀποκαλεῖ βαλατη-
φάγους ἄνδρας.³

Ἐκ τῶν νομισμάτων τῆς Μαντινείας μανθάνομεν ἀσφαλῶς
ὅτι παρὰ ταύτην τὴν πόλιν εὗρεν ὁ ἥρωϊς τὸν ἄνθρωπὸν του,
κατὰ τὴν παράδοσιν, πιθανῶς χωρικὸν ἐκ τῆς εὐφύρου κοι-
λάδος, ὅστις, ἐπὶ τῇ ἐρωτήσῃ τοῦ Ὀδυσσεύς: Τί φέρω ἐπ'
ὧμων; τῷ ἀπήντησε: Φέρεις ἀθηρηλοῖον (λικνιστήριον).⁴ Ὁ
Ὀδυσσεύς ἐνέπηξε τότε ἀμέτῳ τὴν κόπην του ἐν τῇ γῇ καὶ
ἔθυσε τῷ Ποσειδῶνι, κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Τειρεσίου.

Πολλὰ ἀρκαδικὰ παραδόσεις ἀναφέρονται εἰς τὸν Ὀδυσ-
σεύα, συμφωνοῦσαι μετὰ τῆς ὑποθέσεως ἡμῶν πληρέστατα.
Ἀναγινώσκωμεν οὕτως ἐν τοῖς Ἀρκαδικαῖς τοῦ Πausanίου:
«Ἐντι δὲ ἀνοδος ἐξ Ἀσίας ἐς τὸ ὄρος τὸ Βόρειον καλοῦ-
μενον, καὶ ἐπὶ τῇ ἀκρῇ τοῦ ὄρους σημεῖα ἐστὶν ἱερῶν ποιη-
σαι δὲ τὸ ἱερὸν Ἀθηναῖε τῷ Σωτείρῃ καὶ Ποσειδῶνι Ὀδυσ-
σεά ἐλέγετο ἀνακομισθέντα ἐξ Ἰλίου».⁵

Ἀλλαχοῦ δέ: «Παρὰ δὲ τοῦ ὄρους τὰ ἔσχατα τοῦ Πο-
σειδῶνος ἐστὶ τοῦ Ἰππίου τὸ ἱερὸν, οὐ πρόσω σταδίου
Μαντινείας. τὰ δὲ ἐξ ἀρχῆς τῷ Ποσειδῶνι, τὸ ἱερὸν
τοῦτο Ἀγαμήδης λέγονται καὶ Τροφῶνιος ποιῆσαι...»⁶

Ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ τοῦ Πausanίου, εὐρίσκωμεν ἐν Φενεῶν
τῆς Ἀρκαδίας, παραδόσιν διάφορῃν πῶς, ἀλλὰ δεικνύουσιν
ὅμως ὅτι συνεδέοντο στενῶς ἡ λατρεία τοῦ Ἰππίου Ποσειδῶ-
νος μετὰ τῆς παραδόσεως τοῦ Ὀδυσσεύς: «Καὶ Ποσειδῶν
χαλκοῦς ἐστήκειν (ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς πόλεως) ἐπικουμῶν
Ἰππίου· ἀναθεῖναι δὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος Ὀδυσσεύς
ἔφασαν ἀπολέσθαι γὰρ ἵπποις τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ αὐτὸν γῆν τὴν
Ἑλλάδα κατὰ ζήτησιν ἐπιόντα τῶν ἵππων ἰδρύσασθαι μὲν
ἱερὸν ἐνταῦθα Ἀρτέμιδος, καὶ εὐρίππαν ὀνομάσαι τὸν θεόν,
ἐνθα τῆς Φενεατικῆς χώρας εὔρε τὰς ἵππους, ἀναθεῖναι δὲ
καὶ τοῦ Ποσειδῶνος τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰππίου. Τῷ δὲ Ὀδυσ-
σεῖ λέγεται εὐρόντι τὰς ἵππους γενέσθαι οἱ κατὰ γνώμην ἐν

χώρα τῶν Φενεατῶν ἔχειν ἵππους, καθάπερ γε καὶ τὰς βοῦς
ἐν τῇ Ἡλείῳ τῆς Ἰθάκης ἀπαντικρῶ τρέφειν αὐτόν, καὶ μοι
καὶ γράμματα οἱ Φενεᾶται παρείχοντο ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος
γεγραμμένα τῷ βάρῳ, τοῦ Ὀδυσσεύς δὴ τι πρόσταγμα τοῖς
ποιμαίνουσι τὰς ἵππους».¹

Γινώσκωμεν ἐπὶ πλέον ἐκ τοῦ αὐτοῦ συγγραφῆς ὅτι ἐν
Μαντινείᾳ εὐρίσκειτο ὁ τάφος τῆς Πηνελόπης γυναικὸς τοῦ
Ὀδυσσεύς.²

Τινὲς τῶν τύπων τῶν νομισμάτων τῆς Μαντινείας φέρουν
μῖαν ἢ τρεῖς βαλάνους, προφανῆς ἀναφορὰ πρὸς τοὺς βαλα-
τηφάγους Ἀρκάδας.³ Ἄλλοι ἀναφέρονται εἰς τὸν Ποσειδῶνα
καὶ τὴν Ἀθηναῖαν.⁴ Τέλος οἱ ἐπὶ τοῦ ὀπισθεν μέρους τῶν προ-
κειμένων νομισμάτων τύποι τοῦ φέροντος τὰς προτομὰς τῶν
Διοσκούρων βωμοῦ ἢ περικεφαλαίαν, εὐρίσκονται, ὡς σχεδὸν
πάντες οἱ μυθολογικοὶ τύποι τῶν Ἀρκαδικῶν νομισμάτων⁵
ἐν στενῇ σχέσει μετὰ τοῦ δεξιῦ τύπου τῶν αὐτῶν νομισμά-
των (ὡς ἐν τῷ πίνακι τοῦ πρωτοτύπου). Εἶνε οἱ βωμοὶ τῶν
θεῶν, οἱ, ὁ Ὀδυσσεύς, διασωθεὶς τέλειον, ὤφειλε νὰ θύσῃ.
Ἡ περικεφαλαία ἢ ἐπὶ ἐνός τῶν βωμῶν⁶ δεικνύσιν ὅτι ὁ βω-
μὸς οὗτος εἶνε Ἀθηναῖς τῆς Σωτείρας. Αἱ δὲ προτομαὶ τῶν
Διοσκούρων, τῶν ἐπικαλουμένων Ἀνάκτων καὶ Σωτήρων, αἱ
ἐπὶ τοῦ ἐτέρου τῶν βωμῶν δηλοῦσιν αὐτόν ὡς βωμὸν τοῦ
Ἀνακτος Ποσειδῶνος, ὅτι ὁ Ὀδυσσεύς ὤφειλε νὰ θύσῃ κατὰ
τὴν συμβουλὴν τοῦ Τειρεσίου. Οὐδὲν ἄνῃκει οὗτος εἰς τοὺς
Διοσκούρους αὐτούς, διότι δὲν ἐτίθεντο προτομαὶ θεῶν ἐπὶ τῶν
ιδίων αὐτῶν βωμῶν. Παρίσταν μόνον τοὺς βωμοὺς τῶν φέρον-
τας χαρακτηριστικὰ σύμβολα, καὶ, τῇ ἀληθείᾳ οὐδὲν χαρα-
κτηρίζει κάλλιον βωμὸν τοῦ Ἀνακτος Ποσειδῶνος ἢ προτο-
μαὶ τῶν Ἀνάκτων καὶ Σωτήρων Διοσκούρων οἱ προστέτακ-
ται ὑπηρετεῖν τῷ Ποσειδῶνι, καὶ καθιπεύειν δὴ τὸ πέλα-
γος καὶ ἐάν ποτε αὐτάς χειμαζομένους ἰδῶσιν, ἐπικαθήσαντες
ἐπὶ τὸ πλοῖον σώζειν τοὺς ἐμπλέοντας.⁷ Ἦδη ὁ πρὸς τοὺς
Διοσκούρους Ὀμηρικὸς ὕμνος παριστᾷ αὐτούς ὡς σωτήρας

Ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ὠκυπόρων τε νεῶν, ὅτε τε σπέρχωσιν ἄελλαι
χειμέριαι κατὰ πόντον ἀμείλιχον.

Προσθέτει δ' ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῶν ἡγγελλε τοῖς ναύταις
τὴν λῆξιν τῶν δεινῶν τῶν⁸. Οὕτως ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς εὐχαρι-
στεῖ τῷ Ποσειδῶνι ἐπὶ τῇ λῆξιν τῶν δεινῶν του, εἶναι φυσικὸν

1) Pausan. VIII. 14, 4, 5. Περὶ τῆς λατρείας τοῦ Ἰππίου Ποσ. ἐν
Ἀρκαδίᾳ ἰδὲ καὶ VIII, 8, 7: 25, 5-8: 37, 9 καὶ 42, 1-2.

2) Pausan. VIII. 12, 5.

3) Imhoof-Blumer, Monnaies Grecques, σ. 200.

4) P. Gardner, Catalogue of the coins of Peloponnesus, σ. 184
καὶ ἐπ.

5) Eckel, Num. veteris anecdoti σ. 140.—Imhoof-Blumer, Mon-
naies Grecques σ. 201 καὶ 209.

6) Pausan. VIII. 44, 4.

7) Δουκιαν. ἐκδ. Jacobitz, τόμ. 1. σ. 116.

8) Hymni Homerici, ἐκδ. Baumeister σ. 81 (XXXIII σ. 6—8, 18).

1) Εὐστάθ. Παρεκβλ. εἰς Ὀμ. ἸΔ. Β. σ. 612—Pausan. VIII. 1, 3.

2) Σχόλια ἑλληνικὰ εἰς Ὀμήρ. Ὀδύσσεια ἐκδ. Dindorf. σ. 488.

3) Ἡρόδ. I. 66.—Pausan. VIII. 1, 6, 44, 4.—Εὐστάθ. Παρεκβλ. εἰς
Ὀμ. ἸΔ. καὶ Β. σ. 603.—Imhoof-Blumer Monnaies Grecques σ. 200
καὶ ἐπ.

4) Ἰδὲ ἀνωτέρω.

ποδαπὸν τὸ ὄψων ἀμφοῖν φαίδιμοις ἔχων ὄμοις;
ὄμοις ἀθηρόδρωτον ὄργανον φέρειν.

5) Pausan. VIII. 44, 4.

6) Pausan. VIII. 10, 2, καὶ VIII. 5, 5: 11, 1: καὶ 10, 4.

νὰ εὐρίσκωμεν τὸν Ἀνακτα Ποσειδῶνα ἀντιπροσωπευόμενον
ὑπὸ τῶν Ὑπουργῶν του Διοσκούρων τῶν Ἀνάκτων καὶ Σω-
τήρων. Προστίθῃμι ὅτι καθ' οὗς χρόνους ἐτυπώθησαν τὰ νο-
μίσματα ταῦτα τῶν Μαντινείων (370 π. Χ. ἴδε κατωτέρω)
ἡ λατρεία τῶν Διοσκούρων ἤκμαζε παρὰ τῷ λαῷ, ἔνεκα τῆς
ιδιότητος αὐτῶν ὡς σωτήρων τῶν ἐν θαλάσῃ κινδυνευόντων¹.

Γινώσκωμεν ἐπιπερὶ τῆς λατρείας τῶν Διοσκούρων ἐν Ἀρ-
καδίᾳ, ὅτι οὐ μόνον ἀφιέρωτο αὐτοῖς ναὸς μετὰ χαλκῶν ἀν-
δριάντων ἐν Κλείτορι, ἐνθα τοὺς ἀπεκάλουν μεγάλοι θεοὶ²,
ἀλλ' ὅτι καὶ ἕτερος ἀφιέρωτο αὐτοῖς ἐν αὐτῇ τῇ Μαντινείᾳ³.
Ἐπιπερὶ πλέον, οὐ μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης, ἐν Τριπόλει εὐ-
ρέθη ἀνάγλυφον παριστῶν τοὺς Διοσκούρους ἐστῶτας, κρα-
τοῦντας τὰς ἡνίας τῶν ἵππων τῶν καὶ θέτοντα ἕκαστον τὸν
πόδα ἐπὶ βωμοῦ ἐν μέσῳ αὐτῶν κειμένου⁴.

Ἐπανερχόμενοι εἰς τὴν Τηλεγονίαν τοῦ Εὐγάμμωνος,
ὅπως τελειώσωμεν τὸν περὶ αὐτῆν λόγον, λέγομεν ὅτι ὁ Ὀδυσ-
σεύς ἀποκτείνας τὸν ἄνθρωπὸν του καὶ θύσας τῷ Ποσειδῶνι,
ὤφειλε καὶ ἡδύνατο τέλος ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἰθάκην, κατὰ
τὴν συμβουλὴν τοῦ Τειρεσίου οὐκ ἀποστειλεῖν⁵. Ἀλλ' ὅπως
μεταβῆ ἀπ' εὐθείας εἰς Ἀρκαδίαν εἰς Ἰθάκην, ὤφειλε ἀναγ-
καίως νὰ διέλθῃ διὰ τῆς Ἡλίδος. Οὕτως ὁ Εὐγάμμων εὐρί-
σκει, ὡς φαίνεται εὐκαιρὸν νὰ εἰσαγάγῃ ἐν τῇ συγγραφῇ του
τὸν Αὐγείαν, τὸν περὶ τῆς Ἡλίδος βασιλεῖα, οὐ τὸ ὄνομα
εὐρίσκει μετὰ τὸ τοῦ Τροφῶνιου καὶ Ἀγαμήδους ἐν τῇ πε-
ριλήξει τοῦ Πρῶκλου. Τῇ ἀληθείᾳ ἐὰν ὁ Εὐγάμμων δὲν ἀνέ-
φερε τὸν Ἀγαμήδη αὐτὸν διηγούμενον τῷ Ὀδυσσεῖ, ὡς πα-
ρελθούσας ἱστορίας, τὸν μῦθον τοῦ Αὐγείου, τοῦ ὅπερ νομίζω
πιθανώτατον, ἢ μάλλον ἐὰν δὲν παραδεχθῶμεν μετὰ τοῦ
Heugne⁶ ἄλλον Αὐγείαν μεταγενέστερον τοῦ μόνου γνωστοῦ,
ὁ Εὐγάμμων θὰ διέπραττεν οὕτως ἀναχρονισμόν. Διότι, κατὰ
τὴν ὁμηρικὴν ποιήσιν, ὁ Αὐγείας ἔπρεπε νὰ εἴη πρό πολλοῦ
ἀπεθάνει διότι ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ του ἦτο ἡ σύζυγος τοῦ
Μουλίου, τοῦ ὑπὸ τοῦ Νέστορος φονευθέντος, τοῦ πρεσβυτέρου
τῶν ὁμηρικῶν ἡρώων, ὅποτε οὗτος ἦτο τόσῳ νεαρός, ὥστε ὁ
πατὴρ αὐτοῦ Νηλεὺς, δὲν ἤθελε τὰ τῷ ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξέλθῃ
εἰς πόλεμον, λέγων ὅτι ἦτο λίαν νεαρός, ὥστε μὴ δύνασθαι
ὑποφορεῖν⁷. Ἄλλως, κατὰ τινὰς ἄλλας παραδόσεις ὁ Αὐ-
γείας εἶχεν ἤδη πρό πολλοῦ φονευθῆ ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους⁸.
Ἀλλὰ τοιοῦτος ἀναχρονισμὸς δὲν ἔχει νὰ ἀναχαιτίσῃ

συγγραφῆα οἷος ὁ Εὐγάμμων. Τινὲς ὑποθέτουσιν, ὅτι εἰς τὸ
μέρος τοῦτο τῆς Τηλεγονίας, ἐπρόκειτο περὶ τοῦ θησαυροῦ
τοῦ Αὐγείου, ὠκοδομηθέντος, κατὰ τινὰ παράδοσιν¹, ὑπὸ τοῦ
Ἀγαμήδους καὶ τοῦ Τροφῶνιου. Καίτοι οὐδὲν ὅμως τοῦτο ἐξά-
γεται ἐκ τῆς ξηρᾶς περιλήψεως τοῦ Πρῶκλου, τῆς ἀναφερού-
σης μόνον τὰ τρία ὀνόματα Τροφῶνιου, Ἀγαμήδους καὶ Αὐ-
γείου κατὰ σειράν, λίαν πιθκνὸν διῶς ὁ Εὐγάμμων, κατα-
γόμενος ἐκ Κυρήνης, παρὰ τὴν Αἴγυπτον, νὰ ἐγίνωσκεν ἤδη
τὸν αὐτὸν μῦθον τοῦ Ῥαμφινίτου, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου,
δὲν πολὺ βραδύτερον ὁ Ἡρόδοτος² διηγεῖται ἡμῖν καταλεπτῶς
ὡς Αἰγυπτίαν παράδοσιν. Ἴσως ὁ Εὐγάμμων, κατὰ τὸ ἔθος
αὐτοῦ, (ὅπερ ἰδιόμορος ὡς ἴδιον ἐξηγήσῃ), ἐτροποποίησε τὸν
μῦθον τοῦτον ἀποδίδων αὐτόν, τῷ Αὐγείᾳ, τῷ Τροφῶνιῳ καὶ
τῷ Ἀγαμήδῃ³.

Κατὰ τὰ προηγούμενα, δυνάμεθα τέλος νὰ εἰπώμεν ὅτι
ἀνεκαλύψαμεν ἀσφαλῶς τὴν σημασίαν τοῦ περιέργου τύπου
τῶν νομισμάτων τῆς Μαντινείας, ὡς καὶ τὸν τόπον, δὲν ὑπαι-
νίσσεται ὁ Ὀμηρὸς ἐν τῇ Νεκυίᾳ του. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν βε-
βαιώσιν συγγραφῶν ἱταζίων Στεφᾶνον τῷ Βυζαντινῷ καὶ Εὐ-
σταθίῳ, τοῦ καὶ Τσέτση, καθ' οὗς ὁ τόπος οὗτος ἦν ἡ Ἡπει-
ρος, φρονῶ, ὅτι αὐτὴ παρήχθη ἐξ ἐπιχωρίου τινος τῆς Θεσπρω-
τίας, παραδόσεως γινώσκωμεν ἄλλως τε ἀκριβῶς ὅτι ὁ τόπος
οὗτος εἶχε, περὶ τῆς τελευταίας τοῦ Ὀδυσσεύς, παραδόσεις μὴ
συμφωνούσας πρὸς τὰς Ἀρκαδικὰς⁴. Ἴσως ὀφείλει ὡσαύτως τὴν
ἀρχὴν τῆς εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἡλείου, σημαίνοντος γῆν σε-
ρεῖαν, ἐξ οὗ ὑποθετοῖν ἴσως ὅτι ἠγνοῖε ὁ Ὀμηρὸς τὴν χώραν
ταύτην, ὁμιλῶν περὶ ἀνθρώπων μεσογείων. Ἀλλ' οἱ ἐρμηνεύ-
σαντες οὕτω τοὺς ὁμηρικὸς στίχους δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι τὸ
ὄνομα Ἡπειρος ἦτο ἀγνωστον τῷ Ὀμήρῳ, ὅτι ὁ τόπος οὗτος,
παρὰ τὸ ὄνομα του, δὲν ἦτο μεσόγειος ἀποκεκλεισμένος τῆς
θαλάσσης, ὡς ἡ Ἀρκαδία, ὅρος ἀπαραίτητος ὅπως οἱ κά-
τοικοὶ αὐτῆς ἀγνοῶσι τὰ θαλάσσια. Ἀπ' ἐναντίας δέ, πᾶσα
ἡ Ἡπειρος περιβρέχεται ὑπὸ θαλάσσης⁵. Ἐνθυμηθῶμεν τέλος
ὅτι αἱ πόλεις τῆς Ἡλείου, Βουνίμα καὶ Ταμπυία, ἐνθα ὁ
Ὀδυσσεύς θὰ εὔρε τὸν ἄνθρωπὸν του, τυγχάνουσιν ἡμῖν γνω-
σταὶ μόνον ὑπὸ τοῦ Στεφᾶνου καὶ τοῦ Τσέτση⁶.

Ε'.

Ἦδη, δυνάμεθα νὰ ὀρίσωμεν τὴν χρονολογίαν τῶν νομι-
σμάτων τῶν μετὰ τύπου Ὀδυσσεύς καὶ νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς
συμβαίνει ὥστε, ἐν ᾧ τὰ ἀρχαιότερα νομίσματα τῆς Μαντι-

1) Charax, παρὰ Σχολ. Ἀριστοφ. Νεφ. 508.

2) II. 121.

3) Παρεκβλ. Buttenaun, Mythologus II 227, καὶ ἐ. Bülker, Der epis-
che, Cyclus. II. 304. O. Müller, Geschichte Hellenischer Stoa-
mone und Stöckle, Orchomenos und die Minger 1820 σ. 92.

4) Pausan. VIII. 12, 5. καὶ Bülker Der epische Cyclus τόμ. II. 464.

5) Στεφᾶνον. 323: ἐστὶ τὰ Ἡπειρωτικὰ ἔθνη κλυζόμενα τῷ Σικελικῷ πε-
λάγῃ.

6) Ἰδὲ Pape-Benseler, Woerterbuch der Griech. Eigenamen.

1) Ἰδὲ π. χ. τὰς ἐπιπέδ. τοῦ Εὐριπίδου: Ἐλένη σ. 1495 καὶ ἐ
Ἡλέκτρα σ. 990—993, 1241—2 καὶ 1317—1356, Ὀρέστην σ. 1636.

2) Pausan. VIII. 21, 4.

3) Pausan. VIII. 9, 2.

4) Milchhofer, ἐν ταῖς Mittheilungendes Deutschen Archaeolog-
ischen Institut in Athen, tom. IV. σ. 144, 2.

5) Ὀδύσσεια. Α. σ. 131.

6) Ἰδὲ Bülker, Der epische Cyclus tom. 306.

7) Ἡλιδ. Α. σ. 670.

8) Rocher Lexicon der Mythologie σ. 232.

νείας έχουν τύπους πολύ διαφόρους, αϊφνης ή περί του 'Οδυσσεύς παρὰ δόξιν ἀντικαθιστᾶ τοὺς τύπους τούτους;

Κατὰ τὸν κ. Percy Gardner, τὰ μετὰ τύπου 'Οδυσσεύς νομισματὰ ἐκόπησαν μετὰ τὸ 431 π. Χ. κατὰ δὲ τὸν κ. Barclay Head, χρονολογεῖται ἡ ἐκκοπή αὐτῶν μετὰ τοῦ 400 καὶ 385 π. Χ. ἔτους τῆς καταστροφῆς τῆς Μαντινείας ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ἀγομένω ὑπὸ τοῦ Ἀγησιπόλειδος. Ἐν τούτοις ἡ τέχνη αὐτῶν, ἰδίως δὲ ἡ τῶν χαλκῶν, κερμάτων συγχρόνων τῶν ἀργυρῶν νομισμάτων, δηλοῖ ἐποχὴν ἐκτυπώσεως μεταγενεστέρης τοῦ 385. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ δυνατὸν νὰ ὀρισθῇ ἡ ἐκκοπή αὐτῶν τοῦλάχιστον πέντε ἔτη μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Μαντινείας, ἧτοι ἐν ἔτει 370 π. Χ. χρονολογία τῆς ἀνοικοδομῆς καὶ ἀνασυστάσεως τῆς πόλεως μετὰ τὴν ἐν Λευκτροῖς μάχην. Ἡ χρονολογία αὕτη ἐγκρίνεται παρὰ τοῦ κ. Weil θεωρουμένου ὡς θετικόν, ὡς εἶπομεν ἤδη, ὅτι ὁ ἦρωκ καὶ ὁ βωμὸς ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀνοικοδομήσιν τῆς Μαντινείας¹. Φρονῶ δὲ ὅτι ὁ κ. Veil ὀρθότατα ἐμάντευσεν ὡς ἐάν ἦτο Τειρεσίας ἡ Τροφώνιος. Διότι, πράγματι, γινώσκωμεν ὅτι προτιθέμενος ν' ἀρξῆται τῆς περιφήμου μάχης ἐν Λευκτροῖς, ὁ Ἐπαμινώνας, βλέπων, εὐθύς ὡς οἱ δύο στρατοὶ ἐγένοντο ἀντιμέτωποι, τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ ἀποθαρρυνόμενους ἕνεκα τῆς κατ' ἀρεθὸν ὑπεροχῆς καὶ τῆς ὑπερηφάνου στάσεως τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἕνεκα τῶν κακῶν οἰωνῶν, ἐφκντάσθη διάφορα στρατηγήματα, ὅπως συγκρατήσῃ τὸ ἠθικόν τῶν ἀνδρῶν του. Μετὰ τῶν ἄλλων παραδόξων μέσων, εἰς ἃ κατέφυγε, τὸ ἐπόμενον ἰδίως εἶνε περίφημον καὶ ὑπὸ πολλῶν συγγραφέων ἀναφερόμενον. Διέταξε νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τοῦ στρατοῦ ἀνῆρ ἐστεμμένος καὶ φέρων τὴν περιβολὴν τῶν πρὸς χρηστηρίαισι προσερχομένων τῷ Τροφώνιῳ. Ὁ ἀνῆρ οὗτος εἶπεν ὅτι πρὸ μικροῦ ἐξῆλθε τοῦ ἀντροῦ, τοῦ μάντεως τῆς Λεβαθείας, ὅστις τῷ προσέταξε νὰ προεῖπῃ τῷ Θεβαίῳ στρατῷ νίκην βεβαίαν². Ἄπας ὁ στρατὸς ἐπίστευσε τοῦτο, καὶ τότε, ἤρξατο εὐθαρσῶς καὶ ἐνθους τῆς κατὰ τῶν Σπαρτιατῶν μάχης ἐπιβαλὼν οὕτως αὐτοῖς τὴν διάσκημον ἧτταν, ἧς ἐν τῶν πρωτίστων ἀποτελεσμάτων ἦν ἡ ἀνίδρυσις τῆς πόλεως Μαντινείας³. Φυσικῶς τὰ πρῶτα νομισματὰ, ἄτινα ἐκοψεν ἡ πόλις αὕτη εἰς ἐνδειξὴν τῆς αὐτονομίας καὶ τῆς ἀνοικοδομῆς ἐκείνης, οὐδ' ὅλως ἠδύνατο νὰ μὴ ἀναφέρονται εἰς τὰ ἱστορικὰ ταῦτα συμβάντα. Οὕτως, ὡς φρονῶ ὅτι αἱ βέλανοι, τύποι τῶν πρὸ τῆς ἐν 385 ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν καταστροφῆς κοπτομένων ὑπὸ τῆς πόλεως νομισμάτων, ἐχρησίμευσαν πρὸς ὑπόμνησιν τοῖς Λακεδαιμονίοις τοῦ χρησμοῦ, δι' οὐ ποτε ἡ Πυθία τοῖς ἀπη-

γόρευε τὴν κατὰ τῆσιν τῆς Ἀρκαδίας διὰ τῶν λόγων τούτων:

Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς; μέγα μ' αἰτεῖς, ὅν τοι δώσω
Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ βαλανηράγοι ἄνδρες ἔασιν,
Οἱ σ' ἀποκώλυσαι

Οὕτω νομίζω ὅτι ὁ νέος τύπος τοῦ 'Οδυσσεύς θύοντος ἐν Μαντινείᾳ ἦτοι ἐν τῇ πόλει τῇ ὑπὸ τοῦ μάντεως⁴ ὑποδείχθη, ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Μαντινείων ὅπως εἶπωσι τοῖς Λακεδαιμονίοις: « Α ! κατεστρέψατε τὴν ἱερὰν πόλιν τοῦ Τροφώνιου! τὴν πόλιν ἐνθα ὁ 'Οδυσσεύς ἔλαθε ποτε ἰδρύσων ναοὺς τοῖς θεοῖς τῇ συμβουλῇ τοῦ μάντεως τῆς Λεβαθείας! Ἄλλ' ἰδοὺ ὅτι αὕτη ἀνιδρύεται μετὰ τὴν δεινὴν ὑμῶν συμφορὰν, προρρηθεῖσαν ἡμῖν διὰ τοῦ Τροφώνιου αὐτοῦ, ἐξοργισθέντος δικαίως καθ' ὑμῶν. Προσέχετε μὴ ἀρξῆσθε αὐτὴς πολέμου καθ' ἱερᾶς πόλεως!»

Περαιτῶν τὴν παρούσαν μελέτην παρατηρῶ πόσα νέα γεγονότα διαφωτίζονται καὶ ἐξηγούονται δι' ἐνὸς μόνου νομισματικοῦ μνημείου διατελέσαντος τῶς ἀνεξηγήτου. Ἐν μόνον νόμισμα ἐπιτρέπει ἡμῖν νὰ ἐννοήσωμεν, τὸ πρῶτον ἤδη, μετὰ τοσοῦτους αἰῶνας, ποῖος ὁ ὑπὸ τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ὑποδείχθεις λαὸς ἐν μίᾳ τῶν σπουδαιοτέρων τοῦ ἔπους αὐτοῦ βραβείων. Τοῦτο μᾶλλον ἐπιτρέπει ν' ἀποφύγωμεν τὰς κακὰς ἐρμηνείας ἀρχαίων τε καὶ νεωτέρων, νὰ κατανοήσωμεν τὸ πνεῦμα καὶ τὸν εἰρμὸν τῶν σκηνῶν ἔπους, συνεχίζοντες τὴν 'Οδυσσειαν, καὶ νὰ γνωρίσωμεν τὴν σπουδαιοτάτην ἀμύριση τῶν παρὰ τῷ Τροφώνιῳ κατερχομένων. Τοῦτο δεῖκνυε ἡμῖν τὸ ἀγνωστον τῶς σχῆμα τῶν Λεβαδικῶν κρηπίδων, ἐξηγεῖ ἡμῖν ἀκριβῶς γεγλυμμένον λίθον, ἐκ τῶν σπανιωτάτων καὶ σπουδαιοτάτων τοῦ εἶδους του, καὶ γνωρίζει ἡμῖν διατί ἐν Ἀρκαδίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ, ὑπάρχουσι τόσαι παραδόσεις περὶ τῆς τελετῆς τοῦ 'Οδυσσεύς. Ἐν τῷ νομισματικῷ τούτῳ κατέχομεν μνημείον, οὕτως εἰπεῖν ἀναμνηστικόν τῆς περιφήμου ἐν Λευκτροῖς μάχης καὶ τῆς συμβουλῆς καὶ ὑποστηρίξεως τοῦ Ἐπαμινώνα τοῦ εὐγενεστάτου τῶν ἀρχαίων στρατηγῶν ἀνοικοδομήσεως τῆς Μαντινείας. Ἡ δ' ἀκριβὴς χρονολογία τοῦ νομισματικοῦ τούτου μνημείου βεβαιούται ἡμῖν ὡσαύτως, τοῦθ' ὅπερ δύναται μέγας νὰ συντείνῃ εἰς τὴν χρονολογικὴν κατὰ τῆσιν τῶν Πελοποννησιακῶν νομισμάτων. Ἀληθῶς, μετὰ τοῦτο δύναται τις μέγας νὰ λυπηθῇ διὰ τὸ μικρόν τοῦ χώρου, ὅν ἡ σπουδὴ τῶν νομισματικῶν τύπων κατέχει ἐν τοῖς ἀρχαιολογικαῖς περιοδικαῖς, ἐν οἷς τὰ νομισματὰ κατ' ἐξαιρέσιν μόνον φαινόνται πολλάκις, καὶ ὡς εἰ ἐπρόκειτο περὶ μνημείων δευτερεύουσιν ἐχόντων ἄξια διὰ τὴν γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος. Ἐγκαινται ἐν τούτοις ἐν αὐτοῖς μύρια ἔλυτα προβλήματα καὶ ζητήματα, μεγάλης σπουδαιότητος, ἄτινα

δέον νὰ ἐλκύσῃ τὴν προσοχὴν πάντων τῶν ἐνδιαφερομένων περὶ τὴν ἐν γένει γνῶσιν τῆς ἀρχαιότητος.

[Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ γαλλικοῦ Eu. I. Eu.]

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΒΟΡΩΝΟΣ

ΑΛΒΕΡΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Οἱ Ἕλληνες, οἵτινες, καταλιπόντες τὴν Ἑλλάδα, εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μεταβάτες, ἐτίμησαν τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα, δὲν εἶνε ὀλίγοι. Μεταξὺ δὲ τούτων εἶναι οἱ Κυριακοὶ, ἐξελέξαντες ὡς διαμονὴν τῶν τῆν Βενετίαν, τόπον πολλῶν ἀναμνήσεων διὰ τοὺς Ἑπτανήσιους, οἵτινες ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας, μετὰ τῆς θαλασσοκράτορος ταύτης καὶ βουνεχοῦς Πολιτείας, συνέδεσαν τὰς τύχας αὐτῶν.

Ὁ οἶκος Κυριακῆ εἶνε κερκυραϊκός. Ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, ὄνομα εἶχε οὐχὶ εὐκαταφρόνητον. Κλάδος δὲ τούτου ἐπεκλήθη Βοσολίνος. Οἱ Κυριακοὶ διὰ δεσμῶν αἱματος συνεδέθησαν πρὸς ἀρίστους οἰκογενείας, οἷας τὰς τῶν Καλογερά, Παλατιανοῦ, Ζαχαρόλ, Γιαλινᾶ, Καλέργη, Βλάχου κλπ. Ἐκ τοῦ οἴκου τούτου διεκρίθησαν τινες εἰς τὰ γράμματα.

Ὁ Ἰωάννης Κυριακῆς συνέγραψε Istituzioni Catechistiche καὶ ἀπέβιασεν ἐν Τριβίζῳ τῷ 1812. Τοῦ Ἰωάννου τούτου ἡ σύζυγος Κλησάβετ Φαντάστειν τὸ ὄνομα, ὑπῆρξε δόκιμος συγγραφεὶς καὶ ποιήτρια, ἰδρυσε δὲ καὶ ἐκπαιδευτήριον τῇ διαταγῇ τοῦ Ναπολέοντος τοῦ πρώτου ἐν Μονσελίτσε. Ἡ κόρη τούτων, Λουίζα Κυριακῆ, ἀποβίωσασα τῷ 1865 σύζυγος τοῦ Μινέλη, ὑπῆρξε μουσουργός, ποιήτρια καὶ ζωγράφος. Ἐπίσης καὶ τὸ τέκνον τῆς Γουσιᾶδος τὸ ὄνομα, ἀποθανὼν τῷ 1886 εἰς τὰς Ἀντίλλας, ἦτο μυθιστοριογράφος καὶ εἰς τῶν συνεργατῶν τῆς παγκοσμίου ἱστορίας τοῦ Καντοῦ.

Ὁ Στυλιανός, Ἰωάννης, Ἀνδρέας Κυριακῆς, γεννηθεὶς ἐν Κερκύρῃ τῷ 1815, ἦτο ἀνὴρ φιλογενής, ἔλαθε μέρος εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν καὶ ὑπηρέτησεν ὑπὸ τὸν Καποδίστριαν. Μετέβη ἀκολούθως εἰς Ἑνετίαν ἐνθα ἀπέθανε

τῷ 1856. Ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ρόζα Φωσάτη. Ἐν Βενετίᾳ ἐγέννησεν ὁ Κυριακῆς οὗτος τρία τέκνα, δύο θήλας, τὴν Αἰκατερίνην καὶ τὴν Φραγκίσκαν καὶ ἓν ἀρρεν τὸν Ἀλβέρτον Στυλιανόν, ὃν σκιαγραφοῦμεν, ὅπως διὰ τοῦ προσφιλοῦς μου Ἀπολλῶνος γίνῃ γνωστὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ δόκιμος οὗτος συγγραφεὺς καὶ ἀριστος ἐπιστήμων ἐγεννήθη μηνί Ἰουλίῳ τοῦ ἔτους 1845. Διδαχθεὶς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, διετράνωσε τὴν τε εὐφυῖαν καὶ φιλομάθειάν του, μετέβη εἰς Πάδουαν, ὅπως ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἐπιστήμην τοῦ δικαίου. Διδάκτωρ δὲ γενόμενος, οὐ μόνον σοβαρῶς ἐμελέτα τὰς ἐπιστήμας καὶ τοὺς συγγραφεὶς ἀλλὰ κατεγίνετο εἰς φιλολογικὰς, γραμματολογικὰς, παλαιολογικὰς καὶ εἰς ἄλλας αὐτῷ προσφιλεῖς μελέτας.

Ἡ φιλοπονία τοῦ λογίου τούτου κερκυραίου εἶνε ἐπίζηλος. Εἰς τὴν μεγάλην αὐτοῦ διανοητικὴν ἐργασίαν συντείνει βεβαίως πολὺ τὸ πνεῦμα του ἐκ φύσεως προσκλινὲς εἰς ποικιλίας καὶ ἐμβριθεῖς μελέτας καὶ ἡ εὐχερὴς καὶ στεγανὴ μνήμη του.

Τῷ 1875 διορίσθη καθηγητὴς τοῦ δικαίου καὶ τῆς πολιτικῆς οικονομίας ἐν Παδούῃ, ἀκολούθως δὲ ἐγένετο καθηγητὴς τοῦ διοικητικοῦ δικαίου ἐν Βενετίᾳ, ἔδρα ἐνθα ἐτι διατελεῖ ἐπαξίως.

Ἰδρυσε καὶ διευθύνει τὸ Veneto Agricolo, λαμπρὸν περιοδικὸν γεωλογικὸν καὶ οικονομολογικόν. Ἀπὸ τοῦ 1882 διευθύνει καὶ τὸ Ateneo Veneto ἐκ τῶν καλλίστων εὐρωπαϊκῶν περιοδικῶν πραγματευόμενον περὶ παντοίων ἐπιστημονικῶν καὶ γραμματολογικῶν ἀντικειμένων. Εἶνε εἰς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες τῷ 1868 ἰδρυσαν τὸν φιλολογικὸν Σύλλογον ἐν Βενετίᾳ ὑπὸ τὸ ὄνομα Οὐγος Φώσκολος.

Ἀποτελεῖ πολύτιμον μέλος παντὸς συνεταιρισμοῦ σκοποῦντος τὴν ἠθικὴν ψυχαγωγίαν ἢ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν. Εἶνε δὲ καὶ τακτικὸς συνεργάτης πλείστων περιοδικῶν καὶ ἐφημερίδων μέλος πολύτιμον οὐχὶ ὀλίγων ἀκαδημειῶν καὶ ἐπιστημονικῶν Συλλόγων. Εἰς ἐπιστημονικὰς συνελεύσεις ἕκείποτε προσκαλεῖται καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐτι τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως ἰνα δώσῃ τὴν γνώμην του διὰ τὸν ποινικὸν καὶ ἐμπορικὸν Κώδικα.

Ὁ χῶρος τοῦ Ἀπολλῶνος δὲν ἐπιτρέπει νὰ ἀριθμώσωμεν τὰ ἔργα αὐτοῦ. Τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ γραμματολογικὰ ἔργα εἶνε πολλὰ, πλῆθος αἱ πραγματεῖαι καὶ αἱ βιογραφίαι, καὶ οἱ λόγοι ἐπὶ παντοίων περιστάσεων.

Ἐκ Ζακύνθου

Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗΣ

ΤΟ ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΡΑΧΜΟΝ

Πασιγγνωστος εἶναι ὁ Πέτρος Μωβράκ, ὁ μέγας μυθιστοριογράφος, οὗτινος ἕκαστον νέον βιβλίον ὑπερβαίνει τὰς

1) Zeitschrift für Num., 1882, σ. 34.

2) Διόδωρος XV 53 — Πολύβιος Στρατηγ. II. 3. 8 — Παισαβίας IV. 32. 5.

3) Παισαβ. IX. 14. 4.—E. Curtius, Peloponnesus. I. σ. 238. κ. ε. Busian, Geographie von Griechenland, II, 193.

4) Ἡ παράδοσις καθ' ἣν ἡ Μαντινεία (πόλις μάντεως) ἐκτίσθη κατὰ μαντεῖον, ἔφραξ δεικνύει τὴν ὁδὸν, ὑπονοεῖ ἴσως τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Τροφώνιου. Γνωστὸν δὲ: ὁ μάντις οὗτος ἀνεκπροσκλήτετο ὑπὸ θραξ (Σουίβας)

εκατόν εκδόσεις και οστις, μεθ' ἄλλην τὴν δόξαν του, τὸ Ἀκαδημαϊκὸν του ἀξίωμα, καὶ τὰ παράσημα εἶναι μετριοφρονέστερος καὶ τοῦ ταπεινοτέρου ἀρχαρίου φιλόλογου πρὸ τοῦ πρώτου του διηγήματος. Οὐδέποτε ἀρχάριος φιλόλογος εὔρε κλειστήν τὴν θύραν τοῦ μεγάλου συγγραφέως, καὶ μεταξὺ τῶν θορυβωδῶν «ἐπισημοτήτων» τῆς νέας φιλολογικῆς γενεᾶς οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν ἀγαθὴν προσήθειαν τοῦ Π. Μωβράκ.

Ἄλλ' οἱ μὲν, οὖς, ἐν συνειδήσει μεγάλου καὶ χρηστοῦ συγγραφέως, προσεπάθησε ν' ἀποθαρρύνῃ, κατατρέχουσιν αὐτὸν χυδαίως καὶ ἀπρεπῶς, οἱ δέ, οὖς καθωδήγησεν εὐεργετικῶς, δὲν ὑβρίζουσι μὲν αὐτὸν δημοσίᾳ, ἀλλὰ καθ' ἑκαστοὺς ζητοῦσι νὰ εὕρωσι πεποίησιν ὅτι «δὲν εἶναι καὶ σπουδαῖον πρόσωπον αὐτός ὁ Μωβράκ, αἰ, σύνθητες τάλαντων». Πολὺ θὰ ἐπεθύμουν νὰ μειώσωσι τὴν ἀξίαν του, ἀπέναντι τῆς ἰδικῆς των. Ἄλλ' ὁ καλοκάγαθος συγγραφεὺς δὲν δίδει προσοχὴν εἰς τοιαῦτα ὡς ἄνθρωπος ἔχων ἀσφαλῆ τὴν συνείδησιν τῆς ἀξίας του. Ἐπέτυχε θαυμασίως εἰς τὸ στάδιόν του, τιμῶν πολλῶν ἀπήλαυσε καὶ τύχης ἐξαιρέτου εὐμενείας, χωρὶς ποτε ὁ ἐλάχιστος ἐγωισμὸς, ὁ δικαιοτάτος τῶν ἐγωισμῶν, νὰ θίξῃ αὐτὸν ἐν ὁμίλει ἢ πράξει.

— Ἡ ἐπιτυχία, βλέπετε, ἔλεγον ἐσπέρων τινα, καθ' ἣν, μετὰ τὸν δεῖπνον, συνωμιλοῦμεν πέντε ἢ ἕξι εἰς τὸν κήπον, ἢ ἐπιτυχία εἶνε τὸ πᾶν. Ἐγὼ δὲν ἐπέτυχον εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἀναφέρονται τόσον μακρὰν αἰ πικραὶ ἀναμνήσεις μας! αἰ, Κλαίρη; εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὴν σύζυγόν του, καὶ μειδιῶν καλοκαγάθως καὶ συγκεκλινημένος.

— Εἴμεθα μεταξὺ φίλων, Πέτρε, τῷ εἶπεν ἐκείνη, ἡμπορεῖς νὰ τοῖς τὰ διηγηθῆς;

— Ναί, τὸ ἐσπεπτόμην». Καὶ ὁ Μωβράκ ἐγερεθεὶς ἐξήγαγεν ἐξ ἰαπωνικοῦ ἐπίπλου ἀργυροῦν κιβωτίδιον, θαυμασίων γλῆνος, ὅπερ οὐδεὶς τῶν οἰκειοτέρων ξένων του ἐγίνωσκε μέχρι τοῦδε

— Μαντεύσατε τί ἔχει ἐδῶ μέσα.

— Φωτογραφίαν ἢ κανὲν κόσμημα.

— Τὸ κλειδί τῶν μυθιστορημάτων σας ὑπέλαβεν ἀστεῖός τις.

— Τίποτε, εἶπεν ὁ Μωβράκ, ἔχει ἀπλούστατον ἓν ἑκατοντάδραχμον.

— Ἄ! τὸ πῆρα! εἶνε τὸ τίμημα τοῦ πρώτου ἀρθροῦ σας.

— Οὔτε, φίλτατε. Εἰς τὸν καιρὸν μου ἀρθρα δὲν ἐπληρόντο σχεδόν. Τὸ εἰδωλὸν μου αὐτὸ ἔχει ἱστορίαν καὶ ἀκούσατε:

«Τριάκοντα ἔτη τὸ φυλάττομεν τώρα, ἀλλὰ μόλις πρὸ δέκα ἐτῶν εὐρίσκειται εἰς αὐτὰ τὰ ἐπιπλά. Ἡ σύζυγός μου τὸ ἐπλήρωσε αὐτὸ τὸ πολυτελὲς κιβωτίδιον, δι' οἰκονομιῶν τῆς, κατὰ τὴν ἐορτὴν μου. Ἡμεθα ἤδη τότε πλούσιοι. Τριάκοντα ἔτη. Εἶχον νυμφευθῆ πρὸ τινων μηνῶν μόλις, ἐξ ἔρωτος ἀγνωστάτου. Ἡμεθα ἡμεῖς οἱ δύο ἀκόμη, καὶ ἀγο-

ράσαντες πτωχικὴν ἐπίπλωσιν διὰ νὰ κοσμήσωμεν τὰ τρία μας μικρὰ δωμάτια εἰς πέμπτον πάτωμα τῆς ὁδοῦ Μονμάρτρ δὲν εἶχομεν οὐδὲ πεντακόσια φράγκα. Μοῦ ἐδημοσίευσαν ἐν διήγημα εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν δωρεὰν (διὰ νὰ πληρωθῆ ἢ παραδοῖαι διὰ τὸ πρῶτον φιλολογικὸν ἔργον) καὶ ἐζῶμεν διὰ τοῦ γλίσχρου μισθοῦ μου ὡς . . . γραφέως τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, με ἑκατόν ἐξήκοντα φράγκα κατὰ μῆνα, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ζήσουν δύο! Ἐν τούτοις ἐξησφαλιζόμεν ὁπωσδήποτε τὴν ὕλικὴν ζωὴν.

«Καθ' ἑκάστην πρωίαν ἐγὼ ἠργαζόμενος εἰς τὸ μυθιστόρημά μου, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο, ὅπερ πάντες ὄνειροπολοῦμεν κατὰ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ φιλολογικῆς μας βίου. Ἐπὶ τέλους, ἔγραφον καθ' ἑκάστην διακοπίας γραμμᾶς, πρὶν ὑπάγω εἰς τὸ γραφεῖον μου. Τὴν ἐσπέρων ἐδιώρθουν τὸ «ἔργον» μου καὶ τῇ ἐπαύριον, κατὰ τὰς ὥρας τοῦ γραφείου μου, ἡ Κλαίρη τὸ ἀντέγραφε. Αὕτη εὕρισκε τὸ μυθιστόρημά μου θαυμασίον, καὶ ἐγὼ δ' αὐτός, προσέθηκεν ὁ Μωβράκ μειδιῶν, δὲν ἀπέχον τοῦ νὰ ὑποθέτω ὅτι εἶχε δικαίον. Ἐνίοτε ἔδιδον καὶ ἀρθρίδια τινα φιλολογικὰ εἰς τὸν Αἰῶνα, τὴν τότε μεγάλῃ ἀντιπολιτευτικῇ ἐφημερίδα ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς νεκρότητος καὶ ἀσημότητός μου, οὐδὲ λόγος κἂν περὶ ἀμοιβῆς μου.

Ἡμέραν τινα πηγαῖνω εἰς τὸ Ὑπουργεῖον. Ἦτο (ὦ! δὲν ἐλησμόνησα τὴν χρονολογίαν) ἦτο ἡ 15 Δεκεμβρίου, ὁ προϊστάμενός μου με καλεῖ, καὶ ψυχρότατα μοὶ ἀγγέλλει ὅτι ἡ ὑπερησία ἐπληροφόρηθη περὶ τῆς ἀντιπολιτευτικῆς διαγωγῆς μου, ὅτι συμφωνῶ με τοὺς χειροτέρους ἐχθροὺς τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος κτλ. κτλ. . . Ἐν ὀλίγοις, με εἶδοποιεῖ ὅτι διεγράφη τῶν καταλόγων, ἔπαυσα νὰ ὑπηρετῶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ μοῦ ἐγχειρίζει ἔνταγμα ταμιακὸν πρὸς πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τοῦ μηνὸς ἐκεῖνου.

Κατὰπληκτος, συγκεχυμένος τρέχω εἰς τὴν μικρὰν μας οἰκίαν διηγοῦμαι τὴν δυστυχίαν μας εἰς τὴν Κλαίρην. Αὕτη, ἡ γενναία μου σύντροφος, μόλις εἰκοσαέτις τότε, με παρηγορεῖ, με ἐνθαρρύνει, μοὶ λέγει ὅτι ἀμέσως θὰ ὑπάγῃ νὰ εὕρῃ μικρὰς γυναικείας ἐργασίας οἰκιακᾶς, καὶ ὅτι πρέπει νὰ τελειώσω ταχέως τὸ μυθιστόρημά μου τὸ δὲ συμβᾶν εἶνε λαμπρόν.

Ἐγὼ σπεύδω καὶ ἐξαργυρῶν τὰ τελευταῖά μου ἑκατόν ἐξήκοντα φράγκα εἰς τὸ Ταμεῖον καὶ ἀρχομαι πάλιν ἐργαζόμενος εἰς τὸ μυθιστόρημά μου. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας τὸ ἐπεράτωσα, καὶ τὸ φέρω εἰς ἓνα ἐκδότην, ὅστις μοὶ ὑπόσχεται νὰ τὸ ἀναγνώσῃ καὶ μοὶ ἀπκνήσῃ ἐντὸς μηνός. Παρέρχονται τρεῖς ἑβδομάδες. Εἶχον δὲ ἀρχίσει νέον ἔργον, ἀλλὰ τὰ χρήματά μας ἐμειοῦντο φοβερῶς. Ἡμεθα ἐν μεσοῦντι Ἰανουαρίῳ, καὶ μᾶς ἀπέμεινε ὡς μόνος πόρος ἐν τᾷληρον! Τὸ πενιχρὸν μας οἰκίμα ἦτο ψυχρὸν, ἡμεῖς δὲ μὴ δυνάμενοι νὰ ἔχωμεν πῦρ ἰδιαιτέρον εἰς τὸ δωμάτιον, ἐθερμαινώμεθα μόνον δις τῆς ἡμέρας εἰς τὸ μαγειρεῖον, ἐνῶ ἡ Κλαίρη

παρεσκεύαζε τὰ πενιχρά μας, πενιχρότατα, σὰς βεβαιῶ, φαγητά. Οὐδεὶς μᾶς ἐπεσκέπετο, οὐδ' ἐπηγαίνομεν πουθενά. Σάββατόν τι αἴφνης, κτυποῦν εἰς τὴν θύραν. «— Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐκδότου» ἀναφωνεῖ ἡ Κλαίρη, καὶ τρέχει ν' ἀνοίξῃ. Ἄ! μάλιστα! . . . Δύο κύριοι, εὐγενέστατοι καὶ μελανεῖμονες εἰσέρχονται καὶ ἐξηγοῦσιν εἰς τὴν σύζυγόν μου ὅτι συνάξουσι συνδρομὰς διὰ τὸ εὐεργετικὸν γραφεῖον τῆς συνοικίας. Ἡ δυστυχὴς μικρὰ μου Κλαίρη ταραττεται, ψελλίζει τινὰς λέξεις (ἐγὼ δὲν ἐτόλμησα νὰ παρουσιασθῶ), καὶ, ὅπως ἐξηγήσῃ τὸ ἀδύνατον τοῦ νὰ συνδράμῃ πτωχοῦς, λέγει ἐν ὀλίγοις τὴν θέσιν μας. Οἱ δύο κύριοι ζητοῦν συγγνώμην καὶ φεύγουν.

Τῇ πρωίᾳ τῆς ἐπαύριον, κτυποῦν πάλιν ἀλλ' ἤδη ἦτο ὁ ταχυδρομικὸς διανομὴς, κομίζων ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν μου ἐπιστολὴν συστημένην.

Ἐπιστολὴ συστημένη! Οὐδὲν οὐδαμῶθεν ἀνέμενον. Ὑπογράφω εἰς τὸ τετραδίον του, ὁ διανομὴς ἀναχωρεῖ, σχίζομεν ἐν βίᾳ τὸν φάκελλον καὶ εὐρίσκομεν ἐντὸς, ἀνευ τινος λέξεως, περιτυλιγμένον εἰς φύλλον λευκοῦ χάρτου, ἐν ἑκατοντάδραχμον.

Δὲν ἐπιχειρῶ νὰ σὰς περιγράψω τὴν σύγχυσίν μας, ἐμοῦ καὶ τῆς Κλαίρης.

Ἐλεημοσύνη! ἀνώνυμος ἐλεημοσύνη! Ἀναμφιβόλως παρά τινος τῶν χριστιανῶν κυρίων. Ἡ Κλαίρη ἤθελε νὰ φέρω ἀμέσως τὸ χαρτονόμισμα εἰς τὸ γραφεῖον τῶν συνεισφορῶν. Ἀλλὰ τοῦτο μοῦ ἐφάνη δύσκολον καὶ ἐζητοῦμεν ἄλλον τρόπον, ὅτε ὁ θυρωρὸς κτυπᾷ φέρων ἐπιστολήν. — Ἡ ἀπάντησις τοῦ ἐκδότου!

Ναί, τώρα μάλιστα. Οὗτος με εἰδοποιεῖ, ὅτι ἀνέγνωσε καὶ ἐδέχθη τὸ μυθιστόρημά μου, καὶ με παρεκάλει, ὅπως, ἐὰν ἤθελον νὰ λάβω ποσὸν τι προκαταβολικῶς, διέλθω ἐκ τοῦ ταμείου του. Μετέβην λοιπὸν μετὰ μίαν ὥραν, τῷ ἐξήτησα διακόσια φράγκα, καὶ αὐθημερὸν ἀπεστείλαμεν εἰς τὸ γραφεῖον τῶν συνδρομῶν ἓν ἑκατοντάδραχμον ἐκ τῶν νέων, ὡς ἀπόδοσιν τοῦ πεμφθέντος ἡμῖν δι' ἐλεημοσύνην, καὶ πέντε φράγκα ὡς συνδρομὴν προσωπικὴν. Τόσα μᾶς ἐπέτρεπον νὰ διαθέσωμεν οἱ πόροι μας τότε.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρῶτον ἑκατοντάδραχμον, ἐκ δεισιδαιμονίας τινος ἠθελήσαμεν νὰ τηρήσωμεν ἀθικτον. Ἡ Κλαίρη διετίειτο ὅτι θὰ μᾶς ἦτο εὐοίωνον, καὶ τὸ ἄληθές εἶνε . . .

— Ὅτι ἔκτοτε εἴμεθα πάντοτε εὐτυχεῖς, αἰ, Πέτρε μου, εἶπε τελευτῶσα ἡ κυρία Μωβράκ.

[Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ].

E. I. E.

(Ὁ τοῖς πᾶσι γνωστὸς PIERRE LOTI, ὁ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο διακεκριμένος ἀξιωματικὸς τοῦ Γαλλικοῦ Ναυτικοῦ J. Viaud, εἰσῆλθε πρὸ τινος εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἀθανάτων. Τίς δὲν ἀνέγνωσε τὰ ἔργα τοῦ Pierre Loti, τὰ ἰδιότροπα καὶ πλήρῃ ἀγνώστου, ἅτινα κυριολεκτικῶς κατέπληξαν τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων; Ὁ Pierre Loti, σύγχρονος σχεδὸν τοῦ Τολστόη καὶ Δοστογιέφσκυ, ἀκολουθεῖ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τοῦ γράφειν—τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑνωτισμοῦ, ὅπερ κατέβηκε καὶ συνεκίνησε τοὺς πάντας διὰ τῆς ἀποκαλύψεως νέου εἶδους αἰσθητικῶν ἀπολαύσεων.

Τὰ δάκρυα τῆς Rarahu, τῆς δυστυχῆς Ζαϊτίδος, μεθ' ἧς ἐπὶ τινος μόνον μῆνας συνέζησεν ὁ Loti, ἡ θλιβὴς τῆς Gaud, ἢ ὁ Yann ἐγκατελείπειν ὅπως μεταβῆ εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Ἰσλανδίας, ἡ θλιβὴς τῆς Aziyade, τῆς γλυκαίας ὀθωμανίδος τῆς ἐν Θεσσαλονικῇ συνοικίας τοῦ Ἐγιοῦπ, πᾶσαι αὗται αἰ θλίψεις συνήρπασαν τὸ κοινὸν ὡς μάγον καὶ γοητευτικὸν ὄλετρον. Πάντες ἐγοητεύθησαν ὑπὸ τῆς ποιήσεως ἐκείνης ἀγνώστου μέχρι τοῦ νῦν, τῆς βίως νέας ποιήσεως τοῦ Ἑνωτισμοῦ.

Πάντες ἐζήτησαν ν' ἀναγνώσωσι τὸν Γάμον τοῦ Loti, τοὺς Ἀλιεῖς τῆς Ἰσλανδίας, τὸν Ἀδελφόν μου ὉΥΘ καὶ τὴν Ἀλιγιάδὴ. Τινεῖς, ἐμπεφθασαν τοῦ Loti διὰ τὸ ἀρίστον τῶν ἑνωτιῶν καὶ τὸ παρημελημένον τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἀκριβῶς αἱ ἀριστεῖαι αὗται προσθέτουσι οὐκ οἶδα τι θλιγτρον εἰς τὰ ἐν πᾶσι καινότερα μυθιστορηματά του.

Ἄλλὰ, καὶ αἱ ἐπουσιώδεις αὗται, ἄλλως τε, παραλείψεις, δὲν ἀπαντῶσιν ἐν τῷ τελευταίῳ ἔργῳ του: Au Maroc, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι σελίδες ἀπαρμιλλοῦ κάλλους καὶ ποιήσεως, ἰδίᾳ αἰ ἐπὶ τοῦ Λυκέρωτος, ὅπερ ἀπεθιάμαζεν ἕκ τινος δάματος τῆς Φῆς μαρμαίρων ὑπὲρ τὴν νεκρὰν πόλιν, αἵτινες εἶναι ἀληθῆ ἀριστουργήματα.

Τὸ μικρὸν τοῦτο ἔργον τοῦ Loti «Ἐἰς Ἐρώων», ὅπερ οὐτε φόβος οὔτε συνουσίας περιγράφει, εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θέλει κατενοουσιάζῃ πάντας τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἀπόλλωνος»].

ΕΙΣ ΓΕΡΩΝ

I.

Κατῶκει ἐν παλαιῷ οἰκίῳ κειμένῳ παρὰ τὴν ἀπορρῶγα ἀκτὴν, ἐπὶ τῆς ἐκ Βρέστης εἰς τὸν φάρον τοῦ Πορτίζικ ἀγοῦσης ὁδοῦ. Κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἐν παρομίαις οἰκίαις, πολλοὶ «ναυτικοὶ ἀπόμαχοι» διήρχοντο τὰς τελευταίας τοῦ βίου των ἡμέρας.

Ὁ οἰκίσκος του ἐρειδόμενος ἐπὶ γρανιτώδους βράχου ἐφ' οὗ ἀγριόσχοινοι μόνον ἐφύοντο, ὑπερέκειτο πολὺ τοῦ φαιόχρου καὶ ἀπύθμενος ὄρου καὶ τοῦ στομίου αὐτοῦ, θύρας τοῦ ὠκεανοῦ, δι' οὗ εἰσῆρχοντο τὰ πλοῖα.

Κήπος μικρὸς, ὑπὸ χλαμαλῶν τοίχων περιβαλλόμενος, ἐχώριζε τὸν οἰκίσκον τῶν διαβατῶν· διὰ τῶν σχεδόν ἀπεξηραμένων δένδρων του ἐφαίνετο πενθίμως πρὸς τοὺς βράχους συσπειραμένους.

Ὅταν ὁ οὐρανὸς ἦτο διακυγῆς ὁ ἐν αὐτῷ δαιτώμενος ἀνὴρ, ἐξερχόμενος ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ. Ἡ γενεαὶς του, μιζοπόλιος, περιέστερε τὴν φαῖαν μορφήν του, ἦς αἱ ἀπότομοι ρυτίδες ὁμοιάζον πρὸς τὰς βωγμὰς τοῦ φλοιοῦ τῶν δένδρων.

Ἐφρεν ἐνώτια καὶ ἦτο εὐσταλής. Ἐφαίνετο καταβεβλημένος, ἀπιστεύτως καὶ παραδόξως καταβεβλημένος, ἐφαίνετο γέρων ἀλλ' οὐχὶ γέρων ὡς οἱ λοιποὶ γέροντες· ὁ θεώμενος αὐτὸν ἠδυνάτει νὰ ὀρίσῃ τὴν ἡλικίαν του.

Διὰ τοὺς σπανίους περιπατητάς, διὰ τοὺς ἐπανερχομέ-

νους εκ Βρέστης εργάτας, τὴν ἐσπέραν, ἐκ τῆς ἐργασίας των, οὐδέποτε ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν του. Μόνον ὅταν διήρχετο ναυτικὴ μορφή, ἐφαίνετο ἐνδιαφερόμενος· ἐπροχώρει ἵνα παρατηρήσῃ, ἀκολουθῶν διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν εὐκίνητον καὶ χαρίεσαν ἐκείνην σκιάν ἀπομακρυνομένην καὶ περιπλασιομένην ὑπὸ τῶν ἀνταυγείων τῆς βαθυκυάνου θαλάσσης.

Ἡ ὁδός, ἐκατέρωθεν, καὶ ἐκ τῆς Βρέστης καὶ ἐκ τοῦ Πορτζικ ἐφαίνετο ἀπολήγουσα εἰς τὸ ὀμιχλώδες κενὸν τοῦ ὄρου καὶ τοῦ οὐρανοῦ· οἱ διαβάται ἀναθρόσκοντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρου ἐφαίνοντο καταθυβιζόμενοι εἰς τὸ ἕτερον. Πέριξ ὑπῆρχον βράχοι γρανίτου, ἐρεῖκαι καὶ ἀκανθαί.

Κατὰ τὸ ἕαρ, ἔφερον εἰς τὸν κηπὸν του ψιττακῶν τῆς Γαβῶν, φαίχρουν μὲ ἐρυθρὰν οὐράν, οὐτινος ἡ ῥάβδος ἦτο ἐκ ξύλου τῶν νήσων ἐκείνων. Περιποιοῖτο καθ' ὑπερβολὴν τὸ πτηνὸν τοῦτο, ὅπερ, ἐν γεροντικῇ στάσει, ἐκάθητο ἀφρον καὶ ἀκίνητον ἐπὶ τῆς ῥάβδου του.

Ἐάν, κατὰ τύχην, ὁ καιρὸς ἦτο θερμὸς, ἀμφότεροι ἐφαίνοντο ἀναζώντες. Ὁ ψιττακὸς ὠμίλει· ἀκίνητος, ἐπανελάμβανε διὰ φωνῆς ἐγγαστριμύθου ὕβρεις ναυτικές. Ὁ ἀνθρωπος, ὡσεὶ ἐν τροπικῇ χώρᾳ διαμένων, ἀερίζετο διὰ φύλλου φοίνικος.

Ὅταν τὰ παράθυρα ἦσαν ἀνοικτά, διέκρινέ τις, διὰ τῶν κλάδων θαλλεροῦ δενδρῶν, γωνίαν τινα τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς μονήρου ταύτης κατοικίας, ἣτις ἦτο καθαρὰ καὶ τακτοποιημένη ὡς ὑπὸ χειρὸς γυναικός· ἐπὶ τῆς ἐστίας ὑπῆρχον δύο δοχεῖα, ὄστρακα καὶ διάφορα ἐξωτικὰ ἀντικείμενα.

Κατὰ τὸν Ἰούνιον καὶ Ἰούλιον, ὁ περὶ τὴν ἐσπέραν εἰσέρχόμενος ὠχρὸς ἥλιος ἐφαίνετο ὅτι ἐβράδυσε ἐπανευρίσκων ἐκεῖ τὰ ἀντικείμενα ταῦτα.

Ἀκολουθῶς, μετὰ τὴν μελαγχολίαν τοῦ βραχέος τούτου ἕαρος, ἐπανήρχετο ἡ ζοφερὰ ὀμίχλη, ἐπὶ μακροῦς μῆνας, ἵνα τὸ πᾶν περικαλύψῃ καὶ τὸ πᾶν ἀμαυρώσῃ.

Οἱ κατοικοῦντες ἐκεῖ περίοικοι, ἐνθυμοῦνται ὅτι εἶδον, πρὸ δεκαετίας, τὸν γέροντα τοῦτον νὰ κατοικήσῃ ἐν τῷ οἰκίσκῳ ἐκείνῳ. Ἦτο ἡδὴ γέρων πλέον, καὶ τοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἦσαν τοσοῦτ' ἐσβεσμένοι, ἢ δὲ γενεαίς του ἦττον λευκῇ. Ἐνεκατέστη μόνος, διευθετῶν τὰ πάντα μετ' αἰσθήματος ἐγωῖσμοῦ, διὰ βίον ἐπὶ πολὺ ἔτι μέλλοντα νὰ διαρκέσῃ.

Ἀλλὰ κατεβλήθη, κατεβάλλετο ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος, ἀπὸ ὄρας εἰς ὄραν. Τὸ μελαγχολικὸν βλέμμα του κατέστη τρομερὸν σχεδὸν ὡς ἀπωλέσαν πᾶσαν ἔκφρασιν ζωῆς. Τῷ ὑπελείπετο μόνον τὸ εὐσταλὲς τοῦ σώματος, ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου ὠμοιάζε πρὸς φάντασμα βραδέως καὶ ἀκάμπτως κινούμενον.

II.

Ἄνεμιμνήσκετο ὅτι ἦτο νέος . . .

Ἡ ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρξε πράγματι. Τῷ ἐπῆρχοντο ἔστιν ὅτε συγκεχυμένοι τινες ὄπτασιαι αἵτινες ἐξηνάγκαζον τοὺς νεκροὺς ὀφθαλμοὺς του νὰ διασταλῶσι.

Ἀλλὰ, ὑπὸ τὴν ἔντασιν τοῦ πνεύματός του, ὅπερ προσεπάθει νὰ τὰς συλλάβῃ, ἀμέσως ἐκείναι ἐκρύπτοντο καὶ σβέννυντο. Αἱ προσπάθειαι δὲ αὐταὶ τῆς γεροντικῆς μνήμης του ἐγκατέλειπον μετὰ ταῦτα ἐν τῇ κενῇ κεφαλῇ του, τὸ αἰσθημα φυσικοῦ τινος πόνου.

Ἐπίσης κατὰ τὴν ἀφύπνισιν, ἐκπλήσσειται τις ἀνευρίσκων αἴφνης εἰκόνα διαφυγοῦσαν ἐξ ὄνειρου, ὅπερ εἶδε τὴν νύκτα· ἐπιζητεῖ νὰ τὴν ὀρίσῃ, νὰ τὴν συνδυάσῃ μετ' ἄλλων ὅπως παρατείνῃ τὴν συνέχειαν, ἣτις θὰ εἶχεν παράδοξον δι' αὐτὸν θέλγητρον. Ἄλλ' ἀπ' ἐναντίας, ἐκείνη, ἀκατάσχετος, διαφεύγει, ἀφίνουσα εἰς τὸ πνεῦμα κενόν, εἰδός τι μυστηριώδους ὁπῆς.

III.

Ἄνεμιμνήσκετο ὅτι ἦτο ὠραῖος, εὐκίνητος καὶ ἰσχυρός.

Ὡ! νῦν τίς θ' ἀπέδιδεν αὐτῷ τὴν ἰσχύον του Ὡ! οἱ ναυτικοὶ του βραχιόνες, οἱ νευρώδεις ἐκείνοι βραχιόνες, οἵτινες συστελλόμενοι, προσέκτων τὴν ἀκαμψίαν μαρμαῖρου, οἵτινες ὑπὸ τὴν πίεσιν των ἦσαν ἱκανοὶ τὰ πάντα νὰ θραύσωσι, οἵτινες ἐν ὄρα τριχυμίας κατέστελλον καὶ συνεκράτουν τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὡς σιδηρὰ ἀγκίστρα! . . .

Νῦν, ἔτρεμον ἀπλῶς ἀβαρές τι ἀντικείμενον ἀνεγείροντες. Ἐκατέρωθεν τοῦ κενοῦ τοῦ σώματός του κοφίνου ἐκρέμαντο ἀδρανεῖς, καί, ἐν τῇ θέσει τῶν ἐξαφανισθέντων μυῶν μόναι αἱ φλέβες ἠύξανον, ὡς ἐπιμήκεις κυανοὶ σκώληκες ἐπὶ τῶν μελῶν πτώματος.

Ὅταν οἱ πάρωνες τῆς προπαιδευτικῆς τῶν ναυτῶν σχολῆς πλησίσται διέπλεον τὴν πρὸ τοῦ ὄρου θαλάσσαν, καθήμενος ὀπισθεν τῶν ὑέλων τοῦ παραθύρου του τοὺς ἔβλεπε καὶ τοὺς παρηκολούθει ἀτενῶς. Οἱ ἔλαφροι ἐκεῖνοι ναυτοπαῖδες, ἦσαν διεσπαρμένοι ὡς λευκὰ σημεῖα ἀνὰ τὰ σχοινία, μετεπήδων τῆδε κακεῖσε ὑπὸ τὸν ἦχον τῆς ἀργυρᾶς σύριγγος, ἔτρεχον ἐν τῷ κενῷ ἐπὶ λεπτῶν σχοινίων ὡς νεαροὶ πίθηκοι.

Ἐκεῖνος, ὅστις τοὺς παρετήρει οὐδόλως ἐννοεῖ τὴν εὐκίνησιαν των, τὴν μέθην ἐκείνην τῆς κινήσεως, ἣτις τοὺς ἔκαμνε τόσο νὰ τρέχωσι. Ὅχι· ἀλλ' ἡ νεότης του ἐπίσης ἀνεπτύχθη ἐπὶ τοῦ ὄρου ἐκείνου, ἐν ᾧ ἐξήσκει τὸ δυσχερὲς καὶ ὑγιεινὸν τοῦτο ἐπαγγεῖμα· τοὺς παρετήρει ἐπὶ πολὺ καὶ ἠσθάνετο βλέπων αὐτούς, ἐντυπώσεις μελαγχολικᾶς, — αἵτινες δὲν εἶχον σχεδὸν μορφήν, τοσοῦτον ἦσαν ἐξησθηνημένοι καὶ παλαιαί . . .

IV.

Ἄνεμιμνήσκετο ὅτι εἶχεν ἐρωμένης . . .

Ναί, ὅτε οἱ μέλανες ὀφθαλμοὶ του ἦσαν πλήρεις ζωῆς διασκορπιζόντες πανταχόθεν τὴν ζωηράν, ἀνδρικὴν καὶ προκλητικὴν λάμψιν των.

Ἄνεμιμνήσκετο, παρεκαλεῖτο, ἐποθεῖτο γονυκλιῶς. Ἐστέναζον ὑπὸ τὰς περιπτώσεις καὶ τὰ θερμὰ φιλήματα τῶν χειλέων του, τῶν χειλέων του, ἄτινα νῦν αἱ ἀσθένειαι καὶ αἱ κακουχίαι εἶχον ἀλλοιώσῃ καὶ ἀποξηράνῃ· οἱ πάλλευκοι ὀδόντες του ἠμαυρώθησαν καὶ κατέπεσον.

Ἀπήλαυσε γυναικᾶς· γυναικᾶς χαλκοχρόους, γυναικᾶς μαύρας, γυναικᾶς λευκᾶς μὲ ξανθοὺς ἰούλους . . . ἐπανεύρισκεν ἔστιν ὅτε ἐν τῇ μνήμῃ του τὴν φυσιογνωμίαν τῆς μὲν, τὰς περιπαθεῖς λέξεις τῆς ἐτέρας καὶ τὸ ἀφρόπλαστον σῶμά της· παρήρχοντο πρὸ αὐτοῦ βραδέως ὡς φασματώδεις εἰκόνας, συγκεχυμένοι, ἀόριστοι. Οὕτε κἂν τὰς ἐπόθει, ἐξεπλήσσειτο μάλιστα πῶς ἄλλοτε μετέδωκεν εἰς αὐτὰς τόσο μέρος τῆς ζωῆς του, ἣς νῦν τοσοῦτον ἐστερεῖτο.

Ἡσθάνθη τὸν ἔρωτα· τὰ πλήρη] ἐπιθυμίας βλέμματα ἄτινα καταβέγγουσι καὶ συγκινοῦσι· τὰ τεινόμενα χεῖλη ὅπως καλυφθῶσιν ὑπὸ φιλημάτων· τὸ αἰώνιον θέλγητρον, ὅπερ προκαλεῖ καὶ διερεθίζει τὰ ὄντα ν' ἀναζητῶνται καὶ νὰ περιπτώσωνται· πάντα ταῦτα παρήλθον, ἀπέθωνον. Νῦν ἠδυνάτει καὶ νὰ ἐξηγήσῃ πάντα ταῦτα, νῦν τῷ ἔλειπέ τι ὅπως τὰ ἐνοήσῃ· ἡ κλειὸς τοῦ ἠδονικοῦ μυστηρίου ἀπόλετο δι' αὐτὸν διὰ παντός . . . ἐνδιεφέρετο νῦν τι θὰ δειπνήσῃ τὴν ἐσπέραν· κατεγίνετο νὰ προετοιμάσῃ τὸ δαῖπνόν του, μόνος, ὑπὸ τὸ ἀσθενὲς φῶς τῆς λυχνίας, πρὶν ἢ κατακλιθῆ ἑνώρις ἐπὶ τῆς ψυχρᾶς κλίνης του.

V.

Ἄνεμιμνήσκετο ὅτι εἶχε σύζυγον . . . μεθ' ἧς ἐν μόνον ἕαρ συνίζησε, ὅτι ἀντήλλαξε φιλήματα κατὰ τινα ἐσπέραν τοῦ Ἀπριλίου, ἐν τῇ γλυκεῖᾳ γαλήνῃ τῆς πτωχικῆς του οἰκίας.

Ἦτο τριακοντούτης ὅτε ἐνυμφεῖθη τὴν νεάνιδα ἐκείνην ἐν Πὸρ-Λουί.

Εἰς τὸν γάμον του εἶχε καλέσῃ τοὺς φίλους του, μουσικὴν καὶ τὴν ἐπαύριον πάντες ἐχόρευσαν ἐν Λοριάν . . .

Κατ' ἀρχὰς ἀπήλαυσε τῆς εὐδαιμονίας ὅτι μόνος αὐτὸς τὴν εἶχεν ἰδικὴν του, ἠρέσκετο νὰ λέγῃ· ἡ γυναικᾶ μου, νὰ τὴν περιφέρῃ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ ἐπὶ τοῦ βραχιονός του καὶ νὰ ἐπανερχετὰ τὴν ἐσπέραν μετ' αὐτῆς ἐν τῇ μικρᾷ οἰκίᾳ του, ἣν διεκόσμησε διὰ τῶν οἰκονομιῶν του. Δύο ἢ τρεῖς ἐκ τῶν συναδέλφων του, ἔπραζαν ὡς αὐτὸς κατὰ τὸ ἕαρ ἐκεῖνο. Καὶ ἀντεχαιρετῶντο σοβρῶς ὅταν συνητῶντο ἐν τῷ περιπάτῳ.

Ἀκολουθῶς ἑτερόν τι βελύτερον ἐπηκολούθησεν ἀμέσως· συνεκέντρωσεν ἐπὶ τῆς συζύγου του πᾶσαν τὴν ἀγάπην του, πᾶσας τὰς ὁρμὰς ἀληθοῦς τρυφερότητος· ἐφεύρισκε δι' αὐτὴν θωπείας ἀγνωτέρας καὶ ἐρωτοτροπίας νέας, ἐγένετο μειλίχιος καὶ δειλὸς ὡς παιδίον . . .

Ἡμέραν τινα ἔλαβε τὴν διαταγὴν νὰ ἐπιδικασθῇ τῆς

Παμόνη· ἐπὶ τρία ἔτη ἐπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ! . . .

Ἐπιστρέψας εὖρε τὴν σύζυγόν του συζῶσαν μετὰ πλουσίου γέροντος καὶ φέρουσαν πολυτελεῖ ἐνδύματα.

N. Θ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

(Ἀκολουθεῖ)

Σ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

ΤΗΣ ΠΟΛΥΚΚΛΑΥΣΤΗΣ ΚΟΡΗΣ
ΕΛΠΙΝΙΚΗΣ ΔΑΠΠΑ

Κλᾶψτε ἀστέριαι! Τ' ὠμορφο τὸ λαμπερὸ τ' ἀστέρι
Ποῦ τόσα στήθια ἐθέρμαινε κι' ἐκράταε 'ς τὴ ζωῆ,
'Ο λατρευτὸς σας σύντροπος, τὸ ζηλευτὸ σας ταῖρι,
Πάει, 'ς τοῦ Χάρου ἐσθύστηκε τὴν ἀπὸνη πνοή,
Κι' ἔφερε μαύρη χειμωνιά 'ς τὸ μάγο καλοκαίρι . . .

Κλᾶψτε λουλούδια! Σκύψετε 'ς τὸ πένθος τὸ κεφάλι!
Τὸ βόβο σας τ' ὀλόβροσο δὲ θὰ τὸ ὄητε πλειά!
Τὸ φύσηξε ἀνεμόβροχο, τὸ ἔβρηκε ἀνεμοζάλη,
Κι' ἔφυγε ἄχνὸ 'ς τὴ παγερὴ τοῦ Χάρου ἀγκαλιά,
Κι' ἔχθη ἡ τόση του εὐωδιά, καὶ ἐρύγαν τέτοια κέλλη . . .

Κλᾶψτε πουλιὰ τ' ἀδέρφι σας, κλᾶψτε καὶ τὴ φωλιά του!
Γιατὶ κλεισμένη κι' ἐρημητὴν σὺν φύγῃ τὸ πουλί,
Γιὰ πάντα μένει ἡ δύστηχη! Ἐκεῖ μὲ τὰ φτερά του
Σὲ κόσμον ἄλλον θ' ἀνεβῆ, σὲ σφαῖρα πλειὸ ψηλὴ . . .
Δὲ γάθη ἐκεῖ . . . Τὸ χάσαμε! Γι' αὐτὸ 'ς τὸ πέρασμά του,

'Αστέριαι, μὴ ξεχάσετε, 'ς τὴ μαύρη σας ὀρφάνια
Νὰ φέξετε τὸ δρόμο του ψηλὰ 'ς τὸν οὐρανὸ . . .
Χρυσὰ ἀγγελούδια, ἀνοιξέτε γοργὰ μὲ περιφάνεια
Τὰ χεῖρα 'ς τὸ νεοσύλλεκτο ὅπως καὶ σεῖς, ἄγνο
Καὶ δόστε του γλυκὰ φιλιὰ καὶ πλέγτε του στεφάνια.

Καὶ σεῖς, ἀγέρια πρόθυμα, πηγαίνετε τρεχάτα
Νὰ διαλαλήσετε παντοῦ μὲ θλιθερὴ φωνή,
Τὸ ξαφνικὸ ποῦ πλάκωσε, τ' ἀνέλπιστα μαντάτα,
Καὶ εἰπέτε πῶς μία στιγμή νὰ σβύσῃ εἶν' ἱκανή.
'Απὸ τῆ γῆ μας καὶ ζωῆ καὶ ὠμορφιά καὶ νεῖτα,

Δὲ σβύνουνε οὔτε κι' αὐτὰ τοῦ βίου μας τὰ χρόνια
'Απ' τὴ καρδιά μας κι' ἀπ' τὸ νοῦ, τὴν ποθητὴ μορφή,
Αὐτῶν ποῦ ἀπὸ τὰ στήθια μας διώχνουν μακριὰ τὰ χιόνια,
Καὶ τὸν Ἀπρίλη φέρουνε μὲ μιά ματιά κρυφὴ . . .
Εἶν' ἡ μορφή τους ἀφθαρτῆ, καὶ ἡ μνήμη τους αἰώνια!

Πάτρας, 1894.

K. Δ. ΨΑΡΟΣ

ΚΑΡΔΙΑ — ΚΟΣΜΟΣ

'Ολόροδη, ἡ δύσι ἀγάλι ἀγάλι
Κρύβει' ὀπίσω, ἀπ' τὸ ψηλὸ βουνό.
Καὶ τ' ἀγεράκι, πέρα ἀπ' τ' ἀπρογιάλι
Χαϊδεύει 'ς τὰ χωράφια, τὸ σπυρὶ

Ἦ πλᾶση ε' τῆς Ἀγάπης τὴν ἀγκάλῃ
 Λαβαίνει ἓνα φίλημα στερνό,
 Ὡσάν παιδί πού γέρνει τὸ κεφάλι
 Σ' τὰ γόνατα τῆς μάνας, ταπεινό.

Ῥοδόχρωμη, καὶ σὺ ε' τὴν ἀγκαλιά μου
 Τὸ κεφαλάκι γύρε τὸ ξανθό
 Τὰ μάτια σου νὰ δύσουν ε' τὰ φιλιὰ μου.

Κι' ὅταν ὁ ἥλιος πάλι τὴν αὐγούλα
 Μὲ φίλημα ζυπνήσῃ τὸν ἀνθό
 «Μ' ἓνα φιλιὸ μου ζύπνησε ξανθοῦλα».

Ζάκυνθος

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

Σ' ΕΝΑ ΞΕΝΑΚΙ

Γλυκὸ ξενάκι μου, χρυσοὶ ἦταν ἡ ὥρα
 Ποῦ ἦλθεσ ἄν ἄγγελος σ' αὐτὴ τῇ γῇ
 Ποῦ ε' τὴν ἀνόστρωτη, μικρὴ μας χώρα
 Καινούρια, ἐσκόρπισες, οὐράνια αὐγή.

Μικρὸ ξενάκι μου, χαριτωμένο
 Γιούλιο, χρυσάνθεμο, χλωρὴ μυρτιά
 Στεφάνι ἐλόδροσο, γιὰ σέ πλεμμένο
 Θὰ ἰδῆς ε' τὴν κάθε σου γλυκειὰ ματιά.

Μ' ἄσπρες καμέλιες, καὶ μπουγαρίνια
 Μὲ κρίνα ἀμέτρητα, καὶ γιασεμιά.
 Μ' ὄλα τοῦ τόπου μας τὰ καναρίνια
 Θὰ κάμης κόρη μου, νέα γνωριμιὰ.

Πάνω ε' τὰ ρόδα μας, θὰ ἰδῆς χυμμένα
 Τὰ δροσομάραγμα τοῦ οὐρανοῦ.
 Τὰ περιβόλια μας τὰ μυρωμένα
 Θεὸ νὰ σοῦ πέρνουνε, καρδιά, καὶ νοῦ.

Τρελλὸ τὸ ζέφυρο, χαρὰ γειμάτο
 Πότε ε' τὰ δλόπικνα χυτὰ μαλλιά.
 Πότε ε' τὸ μάγουλο θ' ἀκοῦς τ' ἄφράτο
 Ν' ἀφίγη ἀχόρταγα, μύρια φιλιὰ

Ὅταν ἀστρόφωτα, τὰ οὐράνια πλάτη
 Μυστήριον χύνουνε, ε' τῇ γῇ γλυκό,
 Γιὰ σέ κνούρισμα, μίση ε' τὸ κρεβάτι
 Θὰ εἶν' τὸ τραγοῦδι μας, τ' ἄρμονικό.

Κι' ὅταν δλόχαρα γλυκοχαράζει,
 Θ' ἀκοῦς ε' τῇ σκέπῃ σου μικρὸ πουλί
 Σύπνα ξενάκι μου, νὰ σοῦ φωνάζῃ,
 Σύπνα κι' ἐρόδισεν ἡ ἀνατολή.

Γιὰ σέ τὸ στόμα μας, γλυκὸ τραγοῦδι
 Θεὸ νᾶχῃ ἀδιάσκοπο, ἄν τὸ ζητεῖς.
 Γιὰ σέ τὸ χῶμα μας, χλωρὸ λουλουδι
 Ὅθε τ' ἀσύγκριτο πόδι πατεῖς

Γιὰ σέ χρυσόπλεχτο, μικρὸ κλουβιάκι
 Ἐγεινε ἀπόκρυφα, κάθε καρδιά,
 Γιὰ σένα ἀτίμητο, γλυκὸ ξενάκι,
 Καὶ ἡ γῆ, καὶ ἡ θάλασσα, χύνει εὐωδιά

Δ. Ι. ΜΑΡΓΑΡΗΣ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἐφυγ' ἡ κόρη π' ἀγαπῶ. Μιὰ μέρα σ' τ' ἀκρογιαλὴ
 Ἐρώτησα τὰ κύματα, δὲν θὰ γυρίσῃ πάλι;
 Ἐτσι' ἄτὰ ξένα πάντοτε θὰ ζῆ μακριὰ ἀπὸ μένα;
 Καὶ ε' ἀφρισμένα κύματα μοῦ φώναξαν: Στὰ ξένα!

Χλωμὸς ε' ἀστέρια ῥώτησα ψηλά τὰ διαμαντένια:
 Ἐχει' ἄτὰ ξένα κάποτε καὶ τῇ δικῇ μου ἔννοια,
 Ἦ μήπως ἄλλη αἰσθάνεται ἀγάπη περὶ μεγάλη;
 Καὶ μοῦπαν τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ τὰ διαμαντένια: Ἄλλη!

Κ' εἶπα στὸν ἥλιο: βασιλεῖά ποῦ, λάμπεις στὸν αἰθέρα,
 Στείλε μι' ἀκτίνα δλόφωτη στὴν ξηνητεῖά της πέρα
 Καὶ ἰδὲς λυπᾶται τῇ φτωχῇ, τῇ δυστυχῇ μου νιότη;
 Κι' ὁ ἥλιος ἐβασίλεψε καὶ μ' ἄφησε ἄτὰ σκότη.

Π. Ν. ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἡ ΔΥΟ ΚΟΡΕΣ

Α'.

Μέσα ἀπ' τὰ σύννεφα τὰ βουρκομένα
 ποῦ τῇ μαυρίλα παντοῦ σκορπούσαν,
 ε' ἀστροπελέκια εἶχαν κρυμμένα,
 καὶ ὄλο ἓνα ἄστραποβροντοῦσαν,
 μέσα ἀπ' τὰ χιόνια, τ' ἀγριοθόρι
 πρόβαλε ξάφνου πανώρια κόρη

Ἦταν ἡ ἄνοιξι χαριτωμένη,
 δροσιὰ τοῦ Μάρτη, αὐγὴ τ' Ἀπρίλη,
 μὲ μύρια λουλουδα στεφανωμένη
 κόρη, ποῦ ὁ πλάστης μᾶς εἶχε στείλει,
 χαρὰ καὶ ἐλπίδα γιὰ νὰ σκορπίσῃ
 τῇ μαραμμένη γῇ ν' ἀναστήσῃ.

Β'.

Μέσα ἀπ' τὰ σύννεφα τὰ βουρκομένα,
 ἀπ' τῇ μαυρίλα τῆς συμφορᾶς μου,
 ἀπ' τὰ χαλάσματα τὰ σταχτωμένα
 καμένης νερότης καὶ τῆς χαρᾶς μου
 μέσα ἀπ' τῇ μαύρῃ μου ἀπελπισία
 πρόβαλε κόρη ἄν παναγία.

Ὁ νοῦς μου ἔφυγε ἀπ' τῇ χαρὰ μου,
 καὶ ἡ καρδιά μου ξαναγεννιέται,
 ἄχ! ἐλησμόνησε τῇ συμφορὰ μου,
 τίποτα ἐμπρὸς της δὲ συλλογιέται
 τὸ φῶς μου ἐφάνη πάλι πῶς εἶδα
 τῆς συμφορᾶς μου, θεοῦ ἄχτιδα.

Ἄλλα ε' τὸ νοῦ τῆς εἶχε κρυμμένα
 πὲς μου, ποῖς κόρης καρδιά γγνωρίζει;
 μαῦρο φθινόπωρο ἦταν γιὰ μένα
 ποῦ κάθε δέντρο τὸ ξεφυλλίζει.
 φυσᾶ . . . τ' ἀστέρι μου γιὰ πάντα σβύνει
 κ' ἔρμο, τρισκόταδο, ε' τῇ γῇ μ' ἀφίνει

ἀπὸ τοῦ βράχου τῆς Φραετύος

Αὐγούστη 1891.